

Nazwa opracowania:

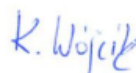
PLAN OGÓLNY GMINY RZECZYCA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Zleceniodawca: **Urząd Gminy Rzeczyca**

Autor: **dr inż. arch. Danuta Mirowska-Walas**

Współpraca: **inż. Kamil Wójcik**

inż. Ewelina Włodarska

Łódź, 1 października 2026 r.

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE OGÓLNE	3
Uwagi wstępne.....	3
Przedmiot i cel opracowania	4
Określenie zasięgu terenu objętego prognozą.....	4
Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	4
1. Podstawy prawne i materiały wyjściowe	5
2. Powiązania z innymi dokumentami	6
II. STAN ISTNIEJĄCY – ANALIZA I OCENA.....	7
4. Charakterystyka istniejącego stanu środowiska i zagospodarowania	9
6. Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego	30
Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	32
1. Istniejące problemy ochrony środowiska.....	32
III. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE – ANALIZA I OCENA.....	37
4. Cele ochrony środowiska	37
1. Opis projektowanego zagospodarowania.....	40
2. Ocena wpływu projektowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi oraz elementy środowiska kulturowego	48
4. Możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko przyrodnicze.....	63
5. Rozwiązania alternatywne do projektu planu	64
6. Przewidywane metody analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu.....	65
7. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	68
IV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	69

Załącznik do prognozy – Oświadczenie w trybie art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157).

I. INFORMACJE OGÓLNE

Uwagi wstępne

Niniejsze opracowanie powstało dla potrzeb projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca. Obowiązek jego sporządzenia, w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wynika z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157) – zwanej dalej OOS.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) uwzględnia wymogi według stanu prawnego obowiązującego od dnia 15 listopada 2008 r., tj. wymagania określone w art. 51 i art. 52 ustawy OOS oraz został uzgodniony z właściwymi organami:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi pismem z dnia 18.11.2024 r., znak: WOOS.411.491.2024.MGw.2, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 29.11.2024 r. znak: ZNS.90280.17.2024, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie.

Treść niniejszej prognozy została opracowana w dostosowaniu do wyżej wymienionych wymagań, tj. wymagań zawartych w obowiązujących przepisach, tj. w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157) oraz wymagań wyżej wymienionych organów uzgadniających jej zakres i stopień szczegółowości.

Rolą niniejszego opracowania jest identyfikacja oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podejmowanych w sporządzanym dokumencie. Prognoza nie posiada mocy prawnej i nie stanowi przedmiotu uchwały Rady Gminy. Jest dokumentem towarzyszącym, bez którego plan ogólny gminy nie może być uchwalony. Stanowi element postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzanego przez Wójta Gminy Rzeczyca.

Należy wskazać, iż forma i zapis projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca wynika wprost z wymagań ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 538, 781, 864, 912) i jest różna od obowiązującej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca zatwierdzonego uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 września 2021 r. – dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy. Niemniej jednak ustalenia dotyczące przeznaczenia poszczególnych terenów, poza obecnym

ograniczeniem terenów przeznaczonych dla funkcji mieszkaniowej, pozostają prawie w całości aktualne. W związku z powyższym treść prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej dla potrzeb ww. zmiany studium, a także ze względu na niewielki wpływ czasu jest w zasadniczej mierze aktualna i została wykorzystana w niniejszym opracowaniu. Zmian dokonano tylko w niezbędnym zakresie i dotyczą one tych treści, które straciły swoją aktualność. Pominięto treści, które bezpośrednio dotyczyły formy i zapisów ww. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Przedmiot i cel opracowania

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

2.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze ustaleń projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca do którego Rada Gminy Rzeczyca przystąpiła uchwałą Nr VII/39/2024 z dnia 30 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Rzeczyca.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, głównym celem niniejszej prognozy jest przedstawienie społeczeństwu i organom opiniującym projekt planu ogólnego, zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi, jakie mogą wynikać z realizacji ustaleń niniejszego projektu planu ogólnego.

W dokumencie wstępnie ustalono zakres uciążliwości dla środowiska, jakie mogą wystąpić pod wpływem ustaleń projektu planu ogólnego oraz wskazanie metod ich zmniejszania lub wykluczenia.

3.

Określenie zasięgu terenu objętego prognozą

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Obszar objęty prognozą oddziaływania na środowisko obejmuje całość terenów gminy Rzeczyca w jej granicach administracyjnych. Gmina Rzeczyca położona jest w województwie łódzkim, powiecie to-

4.

maszowskim oraz posiada łączną powierzchnię ok. 108,5 km². W pierwszym półroczu 2024 gmina była zamieszkiwana przez 4377 osób, co daje gęstość zaludnienia ok. 40,34 osób/km².¹

Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r.

¹ Dane udostępnione przez GUS BDL za 2024 r.

poz. 670, 1097, 1157) oraz uzgodnieniami odpowiednich instytucji, co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie, przyjęto układ treści odpowiadający wymaganiom zapisanym w ww. ustawie.

Przy opracowywaniu prognozy wykorzystano dostępne materiały kartograficzne, opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego oraz dokumenty planistyczne dotyczące obszaru objętego opracowaniem i jego otoczenia. Uwzględniono także informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla obowiązujących planów miejscowych. Zebrane informacje posłużyły do narysowania obrazu funkcjonowania obszaru w chwili obecnej i porównania go z przewidywanym stanem będącym skutkiem realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Prognoza jest oceną oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca oraz w przypadku niekorzystnych zmian propozycją jego modyfikacji w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu na środowisko. Powyższe osiągnięte jest poprzez ocenę skutków, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń projektu planu ogólnego oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, określających osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Prognoza oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko opiera się na zastosowaniu metody, iż procesy zachodzące obecnie w środowisku będą dalej występować, ale może zmienić się ich intensywność. Toteż ocena oddziaływania projektu planu ogólnego na środowisko opiera się na analizie aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, określeniu jego odporności na degradację i określeniu progów krytycznych. Na tej podstawie przewiduje się zachowania i reakcje środowiska na żądany czynnik. Czynnikiem są przemiany środowiska wynikłe z realizacji projektu planu ogólnego.

Przeprowadzona analiza oparta jest na założeniach, że stanem odniesienia dla Prognozy są uwarunkowania określone w:

- Opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Rzeczyca –2020 r.,
- Prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonej do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca przyjętego uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 września 2021 r.

Podstawy prawne i materiały wyjściowe

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Niniejszą prognozę opracowano w oparciu o wymogi:

- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 538, 781, 864, 912).

Dodatkowo wspierano się wymogami obowiązujących ustaw z zakresu m.in. prawa budowlanego i inżynierii, samorządu gminnego, ochrony środowiska i ochrony przyrody, powierzchni ziemi i geologii, odpadów, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego i obowiązujących norm hałasu.

Przy sporządzaniu prognozy korzystano również z opracowań planistycznych, ogólnogeograficznych, wykazów, baz danych, map i geoportali.

Powiązania z innymi dokumentami

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

6.

Niniejsze opracowanie jest ściśle powiązane z następującymi dokumentami:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi przyjęty Uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 zatwierdzony uchwałą nr XXXI/414/21 sejmiku województwa Łódzkiego w dniu 11.czerwca.2021 r.
- Plan Ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego, BPPWŁ, 2002 – niezatwierdzony,
- Plan Ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego (diagnoza), BPPWŁ, 2013,
- Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna szlaku wodnego Pilicy, BPPWŁ, 2006,
- Strategia Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego na lata 2021-2030, 2021
- Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2024-2027, BPPWŁ, 2024,
- Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Rzeczyca z dnia 12.09.22022 r., uchwała nr XLVI/300/2022,
- Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca z 2021r. przyjęty ustawą XXXII/221/2021 z dnia 10 września 2021 r.
- Strategia Rozwoju Gminy Rzeczyca na lata 2015-2020 przyjęta Uchwałą Nr XIX/131/2016 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 31 marca 2016 r.,
- Raport o stanie gminy Rzeczyca za rok 2023 r. z dnia 15 maja 2024 r,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego gminy Rzeczyca, WMW Projekt s.c., 2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025 przyjęty uchwałą Rady Gminy Rzeczyca Nr XXXVII/230/2017 z dnia 29 września 2017 r.,

- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rzeczyca na lata 2017-2020 zatwierdzony uchwałą Nr XXXVIII/240/2017 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 listopada 2017 r.,
- Gminna Ewidencja Zabytków gminy Rzeczyca przyjęta Zarządzeniem Nr 46/2017 Wójta Gminy Rzeczyca z dnia 13 lipca 2017 r.,
- Program rewitalizacji gminy Rzeczyca zatwierdzony uchwałą Nr XXX/193/2017 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 16 lutego 2017 r.,
- Uchwała Nr XXIV/168/2020 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Rzeczyca,
- Prawem miejscowym:
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rzeczyca przyjęta uchwałą Nr I/9/96 z dnia 14 lutego 1996 r.,
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rzeczyca przyjęta uchwałą Nr III/24/97 z dnia 18 kwietnia 1997 r.,
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca przyjęta uchwałą Nr XVII/16/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.,
 - Zmiana MPZP gm. Rzeczyca na obszarze wsi Gustawów przyjęta uchwałą Nr XXIV/65/2000 z dnia 20 Października 2000 r.,
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ul. I. Mościckiego w Rzeczycy przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/241/2017 z dnia 10 listopada 2017 r.,
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Parkowej w Rzeczycy przyjęta uchwałą Nr XXXI/215/2021 z dnia 16 sierpnia 2021 r.,
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. I. Mościckiego w Rzeczycy przyjęty uchwałą Nr XLIV/289/2022 z dnia 29 czerwca 2022 r.,
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Kanice oraz części obszaru wsi Wiechnowice w gminie Rzeczyca przyjęta uchwałą Nr XLV/293/2022 z dnia 12 sierpnia 2022 r.,
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki o nr ewid. 59 obręb Bartoszkówka w gminie Rzeczyca przyjęty uchwałą Nr XLV/299/2022 z dnia 12 września 2022 r.,
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Gminy Rzeczyca obejmującego działki o nr ewid. 631, 632, 738 obręb Grotowice, gm. Rzeczyca przyjęty uchwałą Nr VII/38/2024 z dnia 30 września 2024 r.
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Kanice oraz części obszaru wsi Wiechnowice w gminie Rzeczyca, przyjęty uchwałą nr XXVIII/150/2026 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 maja 2026 r.,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Kanice w gminie Rzeczyca, przyjęty uchwałą nr XXVIII/149/2026 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 maja 2026 r..

II. STAN ISTNIEJĄCY – ANALIZA I OCENA

Charakterystyka istniejącego stanu środowiska i zagospodarowania

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Położenie administracyjne i fizjograficzne

1. Gmina Rzeczyca jest gminą wiejską położoną w centralnej Polsce, w wschodniej części województwa Łódzkiego, w powiecie Tomaszowskim. Odległość od Łodzi – siedziby województwa w linii prostej wynosi ok. 75 km i od Tomaszowa Mazowieckiego – siedziby powiatu wynosi 25 km.

Graniczy bezpośrednio:

- na północy z gminą Cielądz (pow. Rawski),
- od zachodu z gminą Nowe Miasto nad Pilicą (pow. Grójecki),
- od południowego zachodu z gminą Odrzywół (pow. Przysuski),
- od południa z gminą Poświętne (pow. Opoczyński),
- od południowego zachodu z Inowłodzem (pow. Tomaszowski),
- a od zachodu z gminą Czerniewice (pow. Tomaszowski);

Obszar gminy wynosi 108,5 km² (ok. 10% powierzchni powiatu i niecałe 0,06% powierzchni województwa Łódzkiego), w większości są to użytki rolne i tereny leśne. W 2024 r. była zamieszkała przez 4377 osób². Głównym centrum gminy i siedzibą samorządu jest miejscowość Rzeczyca położona w centralno-południowej części gminy.

Gmina składa się z 19 miejscowości i 18 sołectw: Bartoszkówka, Bobrowiec, Brzeg, Brzozów, Głina, Grotowice i Brzeziny, Gustawów, Jeziorzec, Kanice i Stanisławów, Kawęczyn, Lubocz, Łęg, Roszkowa Wola, Rzeczyca, Rzeczyca Nowa, Sadykierz, Wiechnowice, Zawady.

Gmina jest dobrze skomunikowana z najbliższymi ośrodkami miejskimi: Inowłodzem, Tomaszowem Mazowieckim, Rawą Mazowiecką i Nowym Miastem nad Pilicą

Układ komunikacyjny gminy tworzą:

- droga wojewódzka 726 relacji Rawa Mazowiecka – Żarnów,
- Przez obszar gminy przechodzi droga wojewódzka nr 726 oraz linia kolejowa nr 4 relacji Grodzisk Mazowiecki- Zawiercie z najbliższą stacją w miejscowości Strzałki. W bliskim sąsiedztwie gminy przebiega odcinek drogi ekspresowej S8 z węzłem w Czerniewicach,
- drogi powiatowe nr: 4306E, 4307E, 4308E, 4309E, 4310E,
- drogi gminne,
- linia kolejowa nr 4 relacji Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie,

² Dane udostępnione przez GUS BDL za 2024 r.

Według podziału Polski na jednostki fizyczno-geograficzne według J. Kondrackiego z 1994 zaktualizowanego w 2018 r. obszar gminy znajduje się na terenie 3 mezoregionów. Północno-zachodnia część gminy leży w mezoregionie Wyżyny Rawskiej, południowo-wschodni część na terenie mazoregionu Doliny Białobrzeskiej a centralna i zachodnia część gminy na terenie mezoregionu Równiny Piotrkowskiej. Wszystkie te mezoregiony są częścią makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich należących do podprovincji Niziny Środkowopolskiej wchodzącej w skład prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego.

Tabela 1. Regionalizacja fizyczno-geograficzna gminy Rzeczyca

L.p.	Jednostka	Nazwa jednostki	Symbol
1	Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	3
2	Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	31
3	Podprowincje	Nizina Środkowopolska	318
4	Makroregiony	Wzniesienia Południowomazowieckie	318.8
5	Mezoregiony	Wysoczyzna Rawska	318.83
		Równina Piotrkowska	318.84
		Dolina Białobrzeska	318.85

Źródło: Praca zbiorowa, Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, „Geographia Polonica” 2018, vol. 91, iss. 2, s.143-170 stanowiąca aktualizację Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002 r.

Rzeźba terenu

Rzeźbę gminy Rzeczyca jest mało urozmaicona – głównie płaska wysoczyzna morenowa a w północno-zachodniej części występuje równina sandrowe. Monotonną rzeźbę terenu wzbogacają doliny cieków. Przez środek gminy z północnego zachodu do południowego wschodu ciągnie się dolina niewielkiej rzeki Luboczanki. Rzeźba terenu gminy Rzeczyca wynika również z lokalizacji doliny rzeki Pilicy, będącą południową granicą gminy.

Oprócz opisanych powyżej form naturalnych, na analizowanym obszarze występują formy pochodzenia antropogenicznego – formy rzeźby utworzone przez człowieka.

Wśród nich można wymienić: tereny eksploatacji powierzchniowej, wykopy i nasypy kolejowe i drogowe, wyrobiska po eksploatacji kruszywa.

Maksymalna deniwelacja terenu na terenie gminy wynosi około 48 m. Jest to różnica między najwyższym punktem położonym w rejonie zawad na wysokości 180 m.n.p.m a punktem w dnie doliny rzeki Pilicy ok. 132 m n.p.m.

Stan zagospodarowania przestrzennego

Gmina Rzeczyca posiada charakter rolniczy. Rolnictwo pełni więc funkcję podstawową gminy.

Użytkowanie gruntów w gminie jest następujące:

- grunty rolne: 76,1%,
- grunty leśne: 18,3%,
- grunty zabudowane i zurbanizowane oraz inne treny: 4,7%;

Tak znaczny udział użytków rolnych określa rolniczy charakter gminy.

Elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej, który również decyduje o charakterze krajobrazu gminy jest znaczny udział lasów, z których największy zwarty kompleks znajduje się w zachodniej części gminy oraz wzdłuż niewielkich cieków wodnych – Rzeczyca i Luboczanka. Pilica i jej dolina również jest znaczącym elementem krajobrazu gminy. W jej dolinie dominują łąki i pastwiska.

Do funkcji uzupełniających można zaliczyć mieszkalnictwo oraz usługi powiązane z obsługą ludności, które zlokalizowane są głównie w dróg i skrzyżowań, usługi i przemysł są rozproszone w miejscowościach w całej gminie jedynie w miejscowości Rzeczyca istnieje większe zagęszczenie usług i przemysłu w okolicach centrum miejscowości. Obok użytków rolnych i leśnych na terenie gminy występują w szczególności tereny zabudowy zagrodowej. Główne skupiska zabudowy występują w miejscowościach wzdłuż dróg, niekiedy z pojedynczymi rozproszonymi i nieznacznie oddalonymi obiektami o funkcji zagrodowej.

Do głównych elementów tożsamości funkcjonalno-przestrzennej gminy należą:

- dolina rzeki Pilicy usytuowana w południowej części gminy,
- dolina rzeki Luboczanki i Rzeczyca płynące przez centrum gminy,
- zwarte kompleksy leśne we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy,
- tereny zagrodowe wzdłuż szlaków komunikacyjnych;

W gminie występują udokumentowane złoża kopalin (kruszywa naturalne; kamienie drogowe i budowlane).

Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka DW 726 relacji Rawa Mazowiecka - Żarnów. Pozostałą część układu drogowego stanowią drogi powiatowe oraz drogi gminne. Ponadto przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 4 relacji Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną charakteryzuje:

- wyposażenie wszystkich miejscowości w sieć wodociągową,
- wyposażenie części obszaru gminy w system kanalizacji sanitarnej,
- funkcjonująca gminna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Bartoszkówka,
- dobra obsługa w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną z zasilaniem z GPZ 110/15 kV Roszkowa Wola za pośrednictwem linii napowietrznych 15 kV poprzez stacje 15/0,4 kV,
- farmy fotowoltaiczne głównie w północno-wschodniej części gminy,

– dobra dostępność telefoniczna przewodowa i bezprzewodowa.

Geologia i geomorfologia

Utwory czwartorzędowe

Najstarsze rozpoznane na obszarze gminy podłoże – seria iłów w rejonie Grotowic - pochodzi z okresu jury środkowej (era mezozoiczna). W okresie tym obszar Gminy Rzeczyca znajdował się w zasięgu zbiornika morskiego, którego dno podlegało pionowym ruchom: obniżającym lub podnoszącym dno zbiornika. W efekcie tych procesów nastąpiło naprzemienne osadzanie facji piaszczystych i ilastych.

Na granicy jury środkowej i górnej nastąpiła zmiana warunków sedymentacji (osadzania), co spowodowane było spłyceciem zbiornika morskiego i wzrostem zasolenia wód. W tych warunkach w rejonie Luboczy powstały chalcedonity (wapienie zsylikowane) w formie ławic o grubości 8 – 50 cm o barwie białej, kremowej i niebieskiej, rozdzielone białymi mułkami. Ławice chalcedonitów w rejonie Luboczy zalegają na głębokości ok. 60 m p.p.t.

Na obszarze gminy Rzeczyca nie występują osady kredy. W trzeciorzędzie i czwartorzędzie – w erze kenozoicznej nastąpiły ważne etapy rozwoju budowy geologicznej tego terenu: etap formowania i wypełniania starokenozoicznego zbiornika, formowanie założeń sieci dolinnej, etap utrwalania i wypełniania sieci dolinnej.

W trzeciorzędzie obszar był poddany intensywnemu działaniu procesów denudacyjnych, polegających na przemieszczaniu zwietrzałych, rozluźnionych materiałów z wyższych obszarów w niższe. W okresie tym uformował się starokenozoiczny zbiornik w postaci dużego płaskiego obniżenia w rejonie dolnego odcinka doliny Pilicy z odgałęzieniem w rejonie obecnej doliny Luboczanki. Z okresu tego pochodzą w rejonie wsi Jeziorzec piaski drobno- i średnioziarniste, mułki piaszczyste w formie ciągłej pokrywy o miąższości ok. 8 m oraz ropy i mułki.

Czwartorzęd na obszarze Gminy Rzeczyca charakteryzuje się naprzemiennymi okresami sedymentacji (osadzania) i denudacji. Osady czwartorzędowe wykształcone są w facjach: rzecznej, limnicznej (jeziornej) i lodowcowej.

Największe nagromadzenie – o miąższości ponad 100 m z okresu wczesnego czwartorzędu nastąpiło w obrębie opisanego wyżej starokenozoicznego zbiornika. W zimnej części czwartorzędu – w plejstocenie na omawianym obszarze wystąpiło zlodowacenie południowopolskie i 3 stadiały zlodowacenia środkowopolskiego: stadiał przedmaksymalny, maksymalny i mazowiecko-podlaski. Główne rysy współczesnej rzeźby powierzchni terenu nastąpiły w czasie zlodowacenia środkowopolskiego w wyniku procesów sedymentacji i denudacji. W okresie stadiału mazowiecko-podlaskiego zlodowacenia środkowopolskiego powstała ostateczna forma i przebieg doliny rzeki Pilicy wzdłuż maksymalnego zasięgu lodowca tego stadiału. Po nim następuje etap utrwalania i wypełniania sieci rzecznej; w bocznych dolinach tworzą się terasy erozyjne. Utworami nagromadzonymi na omawianym obszarze przez kolejne lodowce są gliny zwałowe, które budują przeważającą część wysoczyzny w okolicach: Rzeczycy i Sa-

dykierza, rejon od Grotowic po dolinę Luboczanki, lewe zbocze doliny Pilicy, między Luboczą i Domaniewiczami (poza obszarem Gminy Rzeczyca), zbocze Luboczanki oraz rejon wsi Jeziorzec, gdzie stwierdzono największą miąższość tych glin (9,5 m).

Po każdym zlodowaceniu następowały tzw. interglacjały, w których ocieplał się klimat i następowało topienie lodowców oraz erozja rzeczna, pogłębianie dolin rzecznych i wypełnianie ich osadami rzecznyymi. Pozostałościami interglacjalów są mułki, ropy i piaski jeziorne w rejonie Roszkowej Woli, piaski rzeczne, budujące terasy nadzalewowe doliny Pilicy od Luboczy na wschód, piaski i mułki rzeczne w zboczach doliny Pilicy w rejonie Luboczy, serie pisaków i żwirów wodnolodowcowych, żwirów i piasków lodowcowych na zboczach doliny Pilicy i Luboczanki, piaski i żwiry moren czołowych w formie zespołów małych, stromych wzniesień na krawędziach zboczy doliny w rejonie Grotowic.

Po plejstocenie nastąpił okres holocenu, który trwa do dziś. W holocenie intensywność procesów denudacji i sedymentacji uległa zmniejszeniu. W dolinie Pilicy i w dolinach bocznych powstają terasy zalewowe. Trwają też procesy eoliczne w dolinach rzecznych, w wyniku których powstają ciągi wydym.

Występujące na terenie gminy Rzeczyca udokumentowane złoża surowców naturalnych zawiera poniższa tabela.

Tabela 2. Złoża surowców naturalnych

L.p.	Nr ID złoża	Nazwa złoża	Pole złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
1	KN 11953	Glina I	-	1,93	eksploatacja złoża zaniechana
2	KN 20866	Glina III	-	1,98	złożę zagospodarowane
3	KN 14608	Roszkowa Wola	-	1,96	złożę zagospodarowane
4	KN 19086	Sierzchowy III	Pole B	4,87	złożę zagospodarowane
5	KN 16151	Wiechnowice	-	3,2	złożę eksploatowane okresowo
6	KN 16089	Zawady I	-	4,47	złożę rozpoznane szczegółowo

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu MIDAS)

Na terenie gminy występują duże spadki terenu w przedziale 9-140. Spadki te występują wzdłuż doliny rzeki Pilicy, strugi Olszówki oraz Luboczanki w okolicy wsi Gustawów. Są to przeważnie tereny zalężone lub używane rolniczo.

Tereny osuwisk:

Tabela 3. Złoże surowców naturalnych

L.p.	Lokalizacja [obręb]	Powierzchnia [m ²]	Aktywność
1.	Grotowice	723,85	nieaktywne
2.		2286,44	nieaktywne
3.		1026,25	aktywne okresowo
4.	Glina	1385,90	nieaktywne
5.		1931,87	nieaktywne
6.		1512,19	nieaktywne
7.		479,69	aktywne okresowo

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Państwowy Instytut Geologiczny)

Obszary i tereny górnicze

W gminie Rzeczyca znajdują się następujące obszary i tereny górnicze:

Tabela 4. Złoże surowców naturalnych

Lp.	Nr ID terenu obszaru	Nazwa terenu	Nazwa złoża	Powierzchnia terenu [ha]
1	10-5/11/1147	Glina III	Glina III	1,98
2	10-5/9/900a	Roszkowa Wola 1	Roszkowa Wola	2,48
3	10-5/10/1034/b	Sierzchowy III Pole B	Sierzchowy III	2,29
4	10-5/7/698a	Wiechnowice a	Wierzchowice	3,6
5	10-5/9/857	Zawady I	Zawady I	4,47

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu MIDAS 7.03.2025)

Tabela 5. Złoże surowców naturalnych

Lp.	Nr ID obszaru terenu	Nazwa obszaru	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]
1	10-5/11/1147	Glina III	Glina III	2,5
2	10-5/9/900a	Roszkowa Wola 1	Roszkowa Wola	2,48
3	10-5/10/1034/b	Sierzchowy III Pole B	Sierzchowy III	2,29
4	10-5/7/698a	Wiechnowice a	Wierzchowice	3,6
5	10-5/9/857	Zawady I	Zawady I	5,13

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu MIDAS 7.03.2025)

W ww. obszarach i terenach górniczych surowce ze względu na swoje położenie blisko powierzchni ziemi są eksploatowane w sposób odkrywkowy.

Gleby

Gmina Rzeczyca jako gmina rolnicza znaczący procent swoich gleb wykorzystuje pod uprawę roli, głównie zbóż. Mimo to grunty w gminie charakteryzują się raczej przeciętną żyznością.

Według danych powiatowych grunty określane jako żyzne stanowią niecałe 5% powierzchni gruntów rolnych w gminie reszta (ok. 95%) gruntów to gleby średnie oraz gleby słabe. Niemal na całym obszarze gminy Rzeczyca macierzystym podłożem tworzenia się struktury glebowej są osady czwartorzędowe plejstoceny i holoceny, występujące w postaci glin, piasków, żwirów, pyłów i ilów.

Gleby na terenie gminy zostały podzielone i zawierają się w przedziale 6 kompleksów przydatności rolniczej gruntów rolnych o numerach od 4 do 9 i 2 kompleksach przydatności rolniczej w ramach użytków zielonych – 2z i 3z.

a) w ramach gruntów ornych:

- kompleks nr 6 (żytni słaby) – 42,3% ogólnej powierzchni tych gruntów,
- kompleks nr 7 (żytnio-łubinowy) – 21,8%,
- kompleks nr 5 (żytni dobry) – 21,1%,
- kompleks nr 4 (żytni bardzo dobry/pszenno-żytni) – 13,4%,
- kompleks nr 9 (zbożowo-pastewny słaby) – 1,2%,
- kompleks nr 8 (zbożowo-pastewny mocny) – 0,2%;

b) w ramach użytków zielonych:

- kompleks 2z (użytki zielone średnie) – 62,2% ogólnej powierzchni łąk i pastwisk,
- kompleks 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe) – 37,8%.

Zgodnie z ewidencją wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów powierzchnia odwadnianych gruntów w gminie Rzeczyca wynosi ogółem 742 ha. Gruntów zmeliorowanych na terenie gminy jest relatywnie niewiele. Występują one w Kanicach Kolonii ok. 8 ha i w Rzeczycy ok. 581 ha (głównie w zachodniej części obrębu).

Klimat

Pod względem klimatycznym obszar Gminy Rzeczyca na tle obszaru Polski znajduje się w łódzkiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Średnia temperatura powietrza w miesiącach zimowych (XI-IV) waha się od 0,5 do 10 °C, natomiast w półroczu letnim (V-X) wynosi 13,5 do 14 °C.

Przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Suma opadów atmosferycznych w ciągu roku zmienia się od 560 do 620 mm. W półroczu zimowym suma opadów zbliżona jest do 250 mm, natomiast w okresie letnim przekracza 350 mm. Udział opadów stałych w ogólnej sumie opadów rocznych wynosi około 14%, a liczba dni z pokrywą śnieżną nie przekracza 60. Parowanie terenowe średnie roczne wynosi około 510 mm.

Obszar gminy pozostaje w zasięgu oddziaływania doliny rzeki Pilicy i Luboczanki. Topografia terenu i układ dolin wymuszają napływ powietrza z kierunków zachodnich i wschodnich. Masy powietrza napływające ze wschodu są stosunkowo stabilne; charakteryzują się małymi prędkościami wiatru i niewielką oscylacją.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na obszarze gminy Rzeczyca sieć hydrograficzną tworzą: rzeki Pilica i Luboczanka oraz strugi: Olszówka, Rzeczyca oraz liczne, małe, bezimienne ciek. Pod względem hydrograficznym obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w obrębie zlewni rzeki Pilicy – najdłuższego lewego dopływu Wisły. Gminę odwadniają:

- Rzeka Pilica, która ma podstawowe znaczenie w układzie hydrograficznym tego terenu i jest główną rzeką tego układu mimo, że płynie przez gminę peryferyjnie. Pilica odbiera wody cieków: strugi Olszówki i rzeki Luboczanki – bezpośrednio oraz strugi Rzeczy - za pośrednictwem rzeki Luboczanki. Spływają do niej także wody wszystkich pozostałych drobnych dopływów, w tym Dopływ z Rzeczy Nowej oraz dopływ z Kanic Nowych oraz inne bezimienne dopływy. Pilica płynie wzdłuż południowo-wschodniej granicy gminy w kierunku północno-wschodnim.

- Struga Olszówka przecinająca południowo-zachodni skraj gminy. Bierze początek na południowy zachód od rezerwatu „Ptasia Góra” na obszarze Gminy w Lasach Państwowych Nadleśnictwa Spała. Koryto, którym płynie jest wąskie na kilka metrów. Jej terasy zalewowe pokryte są namułami organicznymi i tworzą zabagnienia. Płynie początkowo spokojnie północnym skrajem terenów wydmy, słabo wcinając się w piaszczyste podłoże. Dynamika ciek. wzrasta na południe od wsi Głina, gdzie struga wcina się w podłoże sandrowe na głębokość 17 m (różnica wysokości między dnem koryta rzecz. i wysoczyzną).

- Rzeka Luboczanka płynąca przez północny obszar gminy początkowo równoleżnikowo, a na wysokości wsi Bartoszków skręca w kierunku południowo-wschodnim. Luboczanka płynie w bardzo wąskim korycie rzecz. , silnie meandrując na odcinku od Bartoszków do Gustawowa.

- Struga Rzeczyca, która bierze początek w oddziale 73 Lasów Państwowych Obrębu Spała. Długość ciek. wynosi 9 328 m, w tym odcinki uregulowane łącznie 6105 m (w obrębie Rzeczyca 5882 m, w obrębie Kawęczyn 223 m). Struga Rzeczyca tworzy płytką, wąską dolinę, silniej zaznaczając się w krajobrazie na ujściowym odcinku między Kawęczynem i Gustawowem.

Obszar gminy znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- RW2000172547569 - Olszówka obejmująca południowo-zachodnią część gminy, status JCWP
- naturalna, zmiany hydromorficzne – nie dotyczy, aktualny stan lub potencjał – zły, cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
- zagrożona, niemonitorowana;

- RW200017254769 - Luboczanka – obejmuje największą część gminy – północną i środkową, status JCWP – naturalna, zmiany hydromorficzne – nie dotyczy, aktualny stan lub potencjał – zły, cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona, niemonitorowana;
- RW200019254799 – Pilica od Wolbórki do Drzewiczki – obejmuje południową, południowo-wschodnią i wschodnią część gminy, status JCWP – naturalna, zmiany hydromorficzne – nie dotyczy, aktualny stan lub potencjał – zły, cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona, monitorowana;
- RW200017272649 - Rylka – obejmuje północno-wschodnie krańce gminy, status JCWP – naturalna, zmiany hydromorficzne – nie dotyczy, aktualny stan lub potencjał – zły, cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona, monitorowana;
- RW200017254789 - Rokitna – obejmuje niewielki fragment wschodniej części gminy, status JCWP – naturalna, zmiany hydromorficzne – nie dotyczy, aktualny stan lub potencjał – zły, cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona, niemonitorowana.

Na obszarze Gminy Rzeczyca nie występują jeziora. Powierzchniowe wody stojące występują tu w formie starorzeczy oraz w postaci śródpolnych naturalnych oczek wodnych. Zarówno starorzecza, jak i naturalne oczka wodne ze względu na małą głębokość - skazane są na postępujące zarastanie. Proces zarastania przyspieszany jest przez spływ nawozów z pól uprawnych z wodami opadowymi lub odprowadzanie do nich ścieków komunikacyjnych z dróg bez podczyszczenia.

Poza naturalnymi rezerwuarami wody stojącej na terenie gminy wykopane przez człowieka zostały niewielkie stawy, oczka wodne ale też większe zbiorniki retencyjne.

Według regionalizacji zwykłych wód podziemnych B. Paczyńskiego Gmina Rzeczyca należy do regionu VIII kutnowskiego i należy do obszaru zasobowego górnopolskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 404 Zbiornik Koluszki-Tomaszów (GZPW 404).

Obszar gminy znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd):

- PLGW200073 – obejmuje swym zasięgiem prawie całą gminę, z wyjątkiem północno-wschodnich krańców, ocena stanu chemicznego – dobry, ocena stanu ilościowego – dobry, ocena stanu – dobry, cel dla stanu chemicznego – dobry stan chemiczny, cel dla stanu ilościowego – dobry stan ilościowy, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- PLGW200063 – obejmuje swym zasięgiem północno-wschodnie krańce gminy, ocena stanu chemicznego – dobry, ocena stanu ilościowego – dobry, ocena stanu – dobry, cel dla stanu chemicznego – dobry stan chemiczny, cel dla stanu ilościowego – dobry stan ilościowy, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona.

Fauna i flora

Wg klasyfikacji geobotanicznej Polski W. Szafera²¹ obszar Gminy Rzeczyca zaliczany jest do prowincji Niżowo-Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, podpodziału Pasa Wyżyn Środkowych. Środowisko przyrodnicze na analizowanym obszarze nie zostało znacząco przekształcone, ponieważ brak tu przemysłu i uciążliwych usług.

Gmina posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują pola uprawne, którym towarzyszą zbiorowiska chwastów takich jak: ostrożeń polny, perz właściwy, skrzyp polny, mięta polna, kąkol, ostróżeczka polna, groszek bulwiasty, jaskier polny, mak polny, krwawnik i inne. Znaczącą część powierzchni gminy zajmuje zwarty obszar lasów i gruntów leśnych. Ich uzupełnienie stanowią liczne zadrzewienia (nie będące lasami), towarzyszące dolinom oraz remizy pomiędzy polami uprawnymi. Dopelnieniem tej struktury jest zieleń ogrodów przydomowych oraz zieleń urządzona parków i cmentarzy. Lasy spełniają w sposób naturalny lub w wyniku działań człowieka różnorodne funkcje:

- ekologiczne (ochronne), wyrażające się m.in. korzystnym wpływem lasów na kształtowanie klimatu globalnego i lokalnego, regulacją obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałaniem powodziom i osuwiskom, ochroną gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowaniem różnorodności ekosystemowej, gatunkowej i genetycznej,
- funkcje produkcyjne (gospodarcze), polegające głównie na zdolności do odnawialnej produkcji biomasy, w tym przede wszystkim drewna i użytków ubocznych;
- funkcje społeczne kształtujące korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa i wzbogacające rynek pracy.

Na obszarze gminy Rzeczyca około 79% powierzchni lasów przypada na Lasy Państwowe Nadleśnictwa Spała, zajmujące zwarty obszar i tworzące południowo-wschodnią osłonę gminy. Część dużego kompleksu leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa Spała, będąca zachodnim fragmentem powierzchni gminy, zdominowana jest przez lasy sosnowe w większości w średnich klasach wieku z pozostałością ponad 120 letnich drzewostanów. Drzewostany te rosną na siedliskach borów świeżych, mieszanych świeżych i wilgotnych, lasów mieszanych świeżych i wilgotnych, lasów świeżych oraz olsów. Występują tu gatunki typowo leśne, a spośród nich najrzadsze to: dzięcioł średni, dzięcioł czarny, słonka. Występuje tu także ważne zgrupowanie ssaków takich jak: sarna, dzik, jeleni, lis, kuna leśna, wiewiórka oraz nietoperze: mopek i borowiec wielki.

Wzdłuż strugi Olszówka znajduje się siedlisko lasu mieszanego wilgotnego i olsu. Fragmentarycznie – w miejscach zastoiskowych – spotyka się siedlisko boru świeżego. Wytworzyły się tu również zbiorowiska borowe – iglaste (bór świeży, bór wilgotny, bór bagienny, bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny) i leśne – liściaste (las mieszany świeży, las mieszany wilgotny, las świeży, las wilgotny, ols, ols jesionowy). Zróżnicowanie zbiorowisk (fitocenozy) o odmiennym składzie gatunkowym oraz budowie pionowej, a także występowaniu charakterystycznych gatunków roślin, nastąpiło na skutek różnych

warunków siedliska: rodzaju skały macierzystej i wytworzonej na niej gleby, uwilgotnienia, warunków klimatycznych.

Lasy o innych stanach własności (gminne oraz głównie lasy prywatne) stanowią ok. 21% ogólnej powierzchni lasów w gminie. Są to małe skupiska lasów prywatnych, ważne w systemie przyrodniczym gminy, choć charakteryzujące się znacznie mniejszą bioróżnorodnością od dużych kompleksów leśnych w południowo-zachodniej części gminy.

W pobliżu wsi: Glina, Zawady, Brzozów na granicy polno – leśnej dominuje mozaika siedlisk strefy ekotopowej (przełajowej). Na skrajach lasów mają stanowiska lęgowe: lerki i gąsiorzki (gatunki ptaków o znaczeniu wspólnotowym).

W dolinie rzeki Luboczanki dominuje łęg olszowo-jesionowy z drzewostanem zdominowanym przez olszę czarną *Alnus glutinosa*, której towarzyszy domieszka jesionu. W warstwie krzewów występuje porzeczka czarna oraz czeremcha. Warstwa runa jest bujna i zwarta; tworzą ją gatunki: pokrzywa, gajowiec żółty, kostrzewa olbrzymia, czyściec leśny, gwiazdnica gajowa, przytulia czepna. Pozostałą część doliny zajmują ekstensywnie użytkowane łąki i fragmenty gruntów ornych. Dolina strugi Rzeczycy charakteryzuje się nieco mniejszym udziałem łęgów na korzyść łąk. W dolinie jest ok. 40 gatunków ptaków lęgowych, z gadów występuje zaskroniec, płazy reprezentuje 5 gatunków, ssaki chronione - 9 gatunków w tym bóbr europejski i wydra, wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

W dolinie strugi Olszówki dominują siedliska łęgów i śródleśne łąki. Dolinę strugi na terenie gminy otaczają lasy. Szczególne walory przyrodnicze prezentuje jednak rozległa dolina rzeki Pilicy, której obszar objęto specjalną ochroną w ramach obszarów Natura 2000. Siedliska w dolinie tej rzeki zostały omówione poniżej w rozdziale dot. obszarów i obiektów przyrodniczo chronionych na

obszarze gminy Rzeczycy. Naturalność doliny objawia się występowaniem siedlisk uważanych w Unii Europejskiej za zagrożone wyginięciem. Są to m.in.: starorzecza ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*, ciepłolubne murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*, niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion*.

Cenny przyrodniczo i krajobrazowo fragment wysokiego zbocza doliny rzeki Pilicy między miejscowościami Grotowice i Lubocz to tzw. Skarpa Grotowicka, na której zachowały się interesujące zbiorowiska murawowe z florą ciepłolubną. Rosną tu m. in. tymotka Boehmera (*Phleum phleoides*), lepnica wąskopłatkowa (*Silene otites*), szalwia łąkowa (*Salvia pratensis*), goździk kartuzek (*Dianthus cartusianorum*), żebrzyca roczna (*Seseli annuum*) i inne.

Występują tu również dwa niewielkie płaty chronionego siedliska Natura 2000 o kodzie 6120, tj. ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*). Zajmują one dolną część zbocza, które wyżej jest porośnięte drzewostanem sosnowym. Mimo małej powierzchni są one dobrze rozwinięte.

Naturalne koryto rzeki wraz ze starorzeczami, łęgami i łąkami jest ostoją dla chronionych gatunków roślin: kruszczyk szerokolistny, grzybień biały. Świat zwierząt reprezentuje tu około 70 gatunków ptaków lęgowych na czele z zagrożonymi gatunkami wodno-błotnymi, wymienionymi w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bąk, błotniak stawowy, bocian biały, derkacz, zimorodek, żuraw. Chronione prawem krajowym gady i płazy reprezentuje odpowiednio 2 i 9 gatunków, w tym kumak nizinny wymieniony w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ssaki chronione prawem krajowym – 15 gatunków w tym wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: bóbr europejski i wydra.

Pilica jest jedną z najcenniejszych rzek w Polsce pod względem ochrony ichtiofauny. Występuje tu 7 gatunków ryb z załącznika II tzw. Dyrektywy Siedliskowej.

Uchwałą Nr XLVI/342/2010 Rada Gminy Rzeczyca z dnia 4 listopada 2010 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych o uznanie za las ochronny lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa będącego w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Spała.

Poza zbiorowiskami roślinności naturalnej w postaci kompleksów leśnych w południowo-zachodniej części gminy, zbiorowisk nadwodnych, naturalnych zakrzewień i zadrzewień, bardzo ważną rolę przyrodniczą stanowi zieleni urządzona, na którą składają się na obszarze gminy Rzeczyca:

- agrocenozy w postaci pól uprawnych, sadów, użytków zielonych,
- parki: dworski w Rzeczy, Grotowicach, Bartoszówce i Glinie,
- stare aleje: w Rzeczy, Grotowicach i Glinie,
- pozostałe aleje wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- zadrzewienia i zakrzewienia przydomowe,
- trawniki wokół obiektów użyteczności publicznej, terenów usługowych i produkcyjnych,
- zieleni cmentarzy: zabytkowego - przy kościele pw. św. Katarzyny w Rzeczy i współczesnego cmentarza przy ul. Łąkowej w Rzeczy,
- ogrody przydomowe.

W miejscach przekształconych przez człowieka rozwija się roślinność ruderalna z dużym udziałem gatunków obcych na tym terenie (antropofitów).

Lasy

Gmina Rzeczyca charakteryzuje się dużym udziałem lasów. Zajmują one powierzchnię ok. 1975 ha stanowiąc 18,3 % ogólnej powierzchni obszaru gminy. Ogół lasów w gminie znajduje się w zarządzaniu Nadleśnictwa Spała. Lasy Państwowe mają w władaniu 79% powierzchni gruntów leśnych w gminie, a kolejne 21% jest zarządzane przez gminę i prywatnych właścicieli. Większość lasów w gminie znajduje się we wschodniej części gminy w obrębie Głina. Innymi większe skupiska lasów znajdują się w obrębie Roszkowa Wola oraz wzdłuż cieków Rzeczyca i Luboczanka, w innych częściach gminy lasy występują sporadycznie i w niewielkim rozmiarze.

Lasy Nadleśnictwa Spała, w tym na terenie gminy Rzeczyca, zgodnie z klasyfikacją przyrodniczo leśną położone są w VI Krainie Małopolskiej, w pierwszej Dzielnicy Sieradzko-Opoczyńskiej, a kompleks leśny nadleśnictwa wchodzi w skład Puszczy Nadpilickiej.

System ochrony przyrody

Na terenie gminy występują niżej wymienione obszary prawnie chronione ze względu na swoje walory przyrodnicze i krajobrazowe:

Rezerwaty:

W południowej części gminy w wschodnim fragmencie obrębu Łęg znajduje się niewielki fragment rezerwatu „Żądłowice” o powierzchni na terenie gminy zajmującej 2,5ha. Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 5 października 1968 r. (M.P. Nr 43 poz. 300) i powiększony Rozporządzeniem Nr 58/2001 Wojewody Łódzkiego z 28 grudnia 2001 r. w sprawie rezerwatu „Żądłowice”.

17 czerwca 2010 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wydał Zarządzenie Nr 55/2010 w sprawie rezerwatu przyrody „Żądłowice”, położony na terenie gminy Inowłódz i Rzeczyca. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych mozaiki ekosystemów leśnych: olsów, borów sosnowych, łęgów i grądów, występujących w związku z istniejącym układem warunków hydrologicznych. Rezerwat zamieszkują liczne gatunki płazów, jest także miejscem gniazdowania chronionych gatunków ptaków. Odpowiednie warunki bytowania znalazł tu bocian czarny. Ssaki reprezentuje zwierzyna łowna oraz gatunki chronione.

Parki krajobrazowe i ich otuliny:

„Spalski Park Krajobrazowy” - spalski Park Krajobrazowy i jego otulinę utworzono 5.10.1995 r. rozporządzeniem nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego. W granicach gminy Rzeczyca znajduje się 2263,5 ha powierzchni parku (co stanowi 17,6% całego obszaru SPK) oraz 2668,5 ha otuliny (11,5%). Po stwierdzeniu nieważności rozporządzenia Nr 26/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 258 poz. 1990) wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 17 czerwca 2015 r., sygnatura akt II SA/ŁD 266/15, status prawny Parku określa rozporządzenie nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 5 października 1995 r. w sprawie utworzenia Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 15, poz. 113). Park obejmuje swym zasięgiem w gminie całą dolinę Pilicy wraz ze skarpą, fragment kompleksu leśnego „lasy spalskie” oraz fragmenty dwóch obszarów Natura 2000. Park charakteryzuje się malowniczym krajobrazem w skład, którego wchodzi meandrująca Pilica, starorzecza, mozaika lasów, łąk, pól uprawnych oraz zabudowa wiejska. Główną funkcją parku jest wzmocnienie krajowej sieci obszarów chronionych, a także ochrona fragmentów puszczańskich drzewostanów dębowych i sosnowych; naturalnych układów fitocenozy leśnych, łąkowych, szuwarowych, torfowiskowych oraz bogatej flory i fauny. Ponadto funkcją parku jest także zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych ludności.

Turystyka ma tu charakter krajoznawczy lub specjalistyczny - nie pobytowy. Dla ochrony walorów Spalskiego Parku Krajobrazowego w granicach otuliny wskazane jest uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów położonych w jej granicach zakazów zawartych w rozporządzeniu nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 5 października 1995 r. w sprawie utworzenia Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 15, poz. 113), z wyjątkiem przepisów niezgodnych z obecnie obowiązującą ustawą o ochronie przyrody.

Obszar specjalnej ochrony

Obszar OSOP „Dolina Pilicy” - PLB 140003 został ustanowiony w 2004 r. na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313). Obecnie podstawę prawną funkcjonowania obszaru OSOP „Dolina Pilicy” stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U.2011, Nr 25 poz. 133). Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 "Dolina Pilicy" obejmuje obszar doliny Pilicy o powierzchni całkowitej 35 356,26 ha, długości 80 km od Inowłódza do ujścia Pilicy do Wisły. Podzielony jest na 3 regiony: piotrkowski, radomski i warszawski zachodni. Na region piotrkowski przypada 7% ogólnej powierzchni obszaru OSO „Dolina Pilicy”. Jego powierzchnię w administracyjnych granicach gminy Rzeczyca stanowi zachodni fragment obszaru OSOP, ciągnącego się do ujścia Pilicy do Wisły. OSOP „Dolina Pilicy” zajmuje 1 397,3 ha powierzchni gminy Rzeczyca. OSOP "Dolina Pilicy" PLB140003 posiada plan zadań ochronnych (PZO) ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 3720) oraz (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r. poz.1660). Plan został zmieniony zarządzeniem z dnia 23 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 12076) i (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r. poz. 4775) oraz zarządzeniem z dnia 25 maja 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2016 r. poz. 5082) i (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2016 r. poz. 2418).

Zróżnicowana pod względem składu i wilgotności gleba, a także ekstensywne wykorzystywanie użytków zielonych – stworzyły bardzo ciekawy, mozaikowaty układ siedlisk i roślinności, poczynając od kserotermicznych – po bagienne. W ostoi utrzymują się duże kompleksy łąk. Obszar obejmuje pozostałości naturalnych lasów „spalskich”, z których najcenniejsze są płaty starych dąbrów. W dolinie dobrze zachowały się także lasy łęgowe. Obszar charakteryzuje się bogatą florą; stwierdzono tu występowanie 575 gatunków roślin naczyniowych – w tym: rzadkie, zagrożone i prawnie chronione. Dolina jest zasiedlona przez bobry i wydry. Pilica jest jedną z najważniejszych rzek w Polsce z punktu widzenia ochrony ichtiofauny. Zagrożeniem dla tego obszaru jest obniżanie poziomu wód gruntowych oraz przesuszanie łąk i pastwisk. Niekorzystny wpływ wywiera zmiana upraw zielonych na rolne oraz zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk, co powoduje naturalną sukcesję roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Na terenie gminy Rzeczyca Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Pilicy” obejmuje koryto rzeki

Pilicy, strefę brzegową oraz dolinę ze starorzeczami, z mozaiką łąk, łągów, pól uprawnych oraz zabudowania wsi Łęg, Brzeziny, Grotowice, Brzeg, Lubocz, Roszkowa Wola. Pilica jest jedną z ważniejszych w Polsce rzek z punktu widzenia ochrony ichtiofauny (występuje 7 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Zmniejszenie przepływu wód w rzece Pilicy o blisko 25%, spowodowane przez wybudowanie w 1973 r. Zbiornika Sulejowskiego, stwarza poważne zagrożenie obniżania poziomu wód gruntowych oraz przesuszania łąk i pastwisk. Naturalne zalewanie doliny podczas wzbrań powodziowych należy do rzadkości, co ma wpływ na zmniejszenie nawodnienia doliny. Niekorzystny wpływ wywiera zmiana użytków zielonych na rolne, zabudowa rekreacyjna oraz zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk, co uruchamia naturalną sukcesję roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Specjalny obszar chroniony

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk "Dolina Dolnej Pilicy" obejmuje obszar, który wskazany był dotychczas jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 "Dolina Dolnej Pilicy" w drodze decyzji Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty był wówczas projektowanym specjalnym obszarem ochrony siedlisk. Obecnie podstawę prawną funkcjonowania SOOS „Dolina Dolnej Pilicy” stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Pilicy (PLH140016) (Dz.U. 2017, poz. 1402). Obszar „Dolina Dolnej Pilicy” zajmuje powierzchnię całkowitą 31 821,57 ha, w tym w gminie Rzeczyca zajmuje powierzchnię ok. 1 290 ha. Specjalny obszar ochrony siedlisk tworzy się w celu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej. Obszar ten przyczynia się w znaczący sposób w swoim regionie biogeograficznym do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego oraz przyczynia się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej obszaru. Obszar Natura 2000 "Dolina Dolnej Pilicy" PLH140016 posiada plan zadań ochronnych (PZO) ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 3719) oraz (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r. poz. 1661). Plan został zmieniony zarządzeniem z dnia 23 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 12075) i (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r. poz. 4774) oraz zarządzeniem z dnia 25 maja 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2016 r. poz. 5081) i (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2016 r. poz. 2417). Ostoja w znacznej części pokrywa się z OSOP „Dolina Pilicy” PLB 140003 - ważną ostoją ptasią o randze krajowej K68, w obrębie której występują co najmniej 32 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Zróżnicowana pod względem składu i wilgotności gleba, a także ekstensywne użytkowanie użytków zielonych - stworzyły bardzo ciekawy, mozaikowy układ siedlisk, poczynając od kserotermicznych po bagienne. W ostoi utrzymują się duże kompleksy łąk. Ponadto obszar obejmuje pozostałości

naturalnych lasów „spalskich”. W dolinie dobrze zachowały się także lasy łęgowe. Terasa zalewowa jest częściowo zmeliorowana, dominują na niej łąki i pastwiska o różnym stopniu wilgotności, zbiorowiska turzyc i trzciny. Wilgotne zagłębienia terenu porośnięte są wierzbami i olszą. Część łąk i pastwisk, w tym zmeliorowanych, na skutek braku użytkowania porasta krzewami i drzewami lub zabagnia się. Ostoja charakteryzuje się bogatą florą – stwierdzono tu występowanie 575 gatunków roślin naczyniowych – w tym: rzadkich, zagrożonych i prawnie chronionych. Rzeka na tym odcinku meandruje, tworząc liczne wysepki, łąchy i ławice piasku. Niskie wyspy są nagie, wyższe porośnięte zaroślami wierzbowymi. Na obszarze tym występuje 10 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43EWG i 9 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy

Pomniki przyrody

Na terenie przyrody można znaleźć 11 pomników przyrody w tym 5 grup drzew i 6 pojedynczych. znajdują się one w obrębach: Głina, Rzeczyca, Grotowice i Bartoszkówka.

Tabela 6. Pomniki przyrody na terenie gminy

L.p.	Położenie	Szt.	Gatunek	Wysokość (m)	Pierśnica (cm)	Tytuł aktu prawnego
1.	obręb ewidencyjny Głina	1	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	22	75	Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
2.	obręb ewidencyjny Głina	1	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	20	195	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
3.	obręb ewidencyjny Głina	2	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	23, 25	115, 198	Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Uchwała nr XXVIII/196/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie pomnika przyrody
4.	obręb ewidencyjny Głina, działka ew. 269	1	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	24	127	Uchwała nr XXVIII/197/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
5.	obręb ewidencyjny Głina, działka ew. 269	1	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	21	96	Uchwała nr XXVIII/197/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody

6.	obręb ewidencyjny Glina, działka ew. 269	1	Dąb szypułkowy - Quercus robur	20	131	Uchwała nr XXVIII/197/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
7.	obręb ewidencyjny Glina	14	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	3-18	53-125	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Rozporządzenie Nr 25/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 lipca 2006 r. w sprawie zniesienia ochrony pomników przyrody Uchwała NR XXXIII/250/2013 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 17 września 2013 r. w sprawie zmniejszenia ilości drzew wchodzących w skład pomnika przyrody - alei składającej się z siedemnastu lip drobnolistnych, położonej w oddziale 168, na terenie Gospodarstwa Uchwała NR XXXVI/286/2013 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie zmniejszenia ilości drzew wchodzących w skład pomnika przyrody - alei składającej się z szesnastu lip drobnolistnych, położonej w oddziale 168, na terenie Gospodarstwa Łowi
8.	obręb ewidencyjny Rzeczyca	6	Modrzew europejski – Larix decidua 2 szt. Dąb szypułkowy – Quercus robur 2 szt. Jesion wyniosły – Fraxinus excelsior Lipa drobnolistna – Tilia cordata	15-25	72-128	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody

	obręb ewidencyjny Grotowice	18	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatic</i> 3 szt. Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> 3 szt. Klon pospolity (Klon zwyczajny) – <i>Acer platanoides</i> 5 szt. Wiąz szypułkowy – <i>Ulmus laevis</i> (<i>Ulmus pedunculata</i>, <i>Ulmus effusa</i>) 5 szt. Jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i> Lipa drobnolistna – <i>Tilia cordata</i>	14-19	77-140	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
	obręb ewidencyjny Grotowice	69	Lipa drobnolistna – <i>Tilia cordata</i> 50 szt. Klon pospolity (Klon zwyczajny) – <i>Acer platanoides</i> 16 szt. Robinia akacyjowa (Robinia biała, Grochodrzew) - <i>Robinia pseudoacacia</i> 3 szt.	10-18	31-96	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Uchwała NR XIII/102/2011 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 2.12.2011r. W sprawie zniesienia form ochrony przyrody z drzew uznanych za pomniki przyrody rosnących przy drodze dojazdowej do Parku w Grotowicach, w granicach administracyjnych Gminy Rzeczyca Uchwała Nr XLV/338/2014 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 31 lipca 2014 r. w sprawie zniesienia form ochrony przyrody z drzew uznanych za pomniki przyrody, rosnących

						przy drodze dojazdowej do Parku w Grotowicach, w granicach administracyjnych Gminy Rzeczyca
9.	obręb ewidencyjny Bartoszówka	1	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pendunculata, Ulmus effusa)	18	157	Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
10.	obręb ewidencyjny Głina	1	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	22	75	Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
11.	obręb ewidencyjny Głina	1	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	20	195	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody

(Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody)

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy znajduje się 9 użytków ekologicznych. Na obszarze Spalskiego Parku Krajobrazowego w granicach administracyjnych gminy Rzeczyca istnieją użytki ekologiczne: Roszkowa Wola I, Roszkowa Wola II, Brzeg, Grotowice I, Grotowice II, Grotowice III, Grotowice IV, Łęg I oraz Łęg II. Przedmiotem ich ochrony będą głównie starorzecza Pilicy.

Lasy ochronne

Na terenie gminy w jej południowej części znajdują się lasy ochronne. Uchwałą Nr XLVI/342/2010 Rada Gminy Rzeczyca z dnia 4 listopada 2010 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych o uznanie za las ochronny lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa będącego w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Spała, położonego na terenie gminy Rzeczyca w obrębach ewidencyjnych: Grotowice (w granicach działek nr ew.: 739, 675, 621) oraz Łęg (w granicach działek nr ew.: 351, 328, 324, 334, 315/4, 353, 1260/3 i 1260/5). Wskazany las obejmuje drzewostany sosnowe z udziałem brzozy i olchy w wieku od 20 do 120 lat

Korytarze ekologiczne

Wzdłuż południowej części gminy biegnie zasięg korytarza ekologicznego Dolina Dolnej Pilicy – GKPdC-7. Jest to korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej, Dolina Dolnej Pilicy obejmuje ww. użytki ekologiczne, obszary natura 2000, Park krajobrazowy i rezerwat a także lasy na zachodzie gminy

Układ komunikacyjny

Komunikacja drogowa stanowi w gminie podstawę powiązania miejscowości, na które składają się drogi publiczne: gminne, powiatowe oraz drogi wojewódzkie. Na terenie gminy występują również drogi wewnętrzne, gospodarcze obsługujące tereny zabudowy wiejskiej oraz pola uprawne.

Na terenie gminy nie występują drogi krajowe. Najważniejszym ciągiem komunikacyjnym jest droga wojewódzka nr 726 relacji Rawa Mazowiecka - Żarnów. Drogi powiatowe zapewniają podstawowe powiązania gminy Rzeszyca z sąsiednimi gminami. Łączna długość dróg powiatowych w granicach gminy wynosi ok. 44,84 km. Drogi powiatowe pozostają w zarządzie Starostwa Tomaszów Mazowiecki – Zarządu Dróg Powiatowych.

Tabela 7. Drogi powiatowe na obszarze gminy

l.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Relacja
1.	wojewódzka	DW 726	Rawa Mazowiecka - Żarnów
2.	powiatowa	4306E	Czerniewice - Brzozów - Sadykierz - Sierchowy- Samogoszcz - Cielądz - Regnów - Kazimierzów - Lesiew
3.	powiatowa	4307E	Brzozów - Głina
4.	powiatowa	4308E	Bobrowiec Lubocz
5.	powiatowa	4309E	Rzeszyca – Królowa Wola
6.	powiatowa	4310E	Zawady - Rzeszyca - gr. woj. maz. - (Domaniewice)

(Źródło: Dane z Urzędu Gminy Rzeszyca oraz z wykazu dróg powiatowych na terenie powiatu Tomaszowskiego)

Wszystkie drogi powiatowe w gminie są klasyfikowane jako drogi zbiorcze.

Drogi gminne na terenie gminy Rzeszyca zapewniają bezpośrednią obsługę terenu, a także stanowią powiązania z drogą wojewódzką i drogami powiatowymi. W zakresie powiązań wewnątrzgminnych sieć drogowa jest wystarczająca.

Układ kolejowy

We wschodniej części gminy w kierunku północ-południe przechodzi linia kolejowa nr 4 relacji Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie która jest jedną z najważniejszych linii kolejowych w kraju nazywana Centralną Magistralą Kolejową (CMK). Linia kolejowa na terenie gminy żadnej stacji a najbliższa stacja towarowa znajduje się w miejscowości Strzałki Nowe nieco na północ od wsi Jeziorzec. Dzięki swojemu priorytetowi CMK wzdłuż całego terenu z przejazdami drogowymi przechodzi bezkolizyjnie poprzez zastosowanie nad drogami wiaduktów kolejowych.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Rzeszyca posiada sieć wodociągową zaopatrującą w wodę wszystkie miejscowości. Długość sieci rozdzielczej wynosi ok. 111,5 km (według danych na rok 2023).

Zaopatrzenie gminy w wodę oparte jest o wody podziemne, ujmowane za pośrednictwem trzech studni w obrębach Sadykierz, Jeziorzec i Grotowice.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

W grudniu 1998 r. w gminie Rzeszyca w obrębie Bartoszkówka na działce nr ew. 63 została zakończona budowa gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 180 m³/d. Oczyszczalnia odprowadza oczysz-

czone ścieki rowem melioracyjnym do rzeki Lubocz. Do oczyszczalni dowożone są też ścieki z przydomowych zbiorników bezodpływowych które nie są przyłączone do sieci kanalizacyjnej. Według raportu gminy za 2023 rok do sieci kanalizacyjnej przyłączone było około 7% mieszkańców gminy.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Źródła konwencjonalne

Na terenie gminy Rzeczyca znajdują się następujące elementy infrastruktury technicznej:

- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji relacji Żurawia - Roszkowa w wschodniej części gminy ze strefą ochronną 36 m po 18 m w każdą stronę,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV rozprawdzające energię elektryczną na terenie całej gminy – strefa ochronna o szerokości 15 m po 7,5 m w obie strony od osi linii,
- stacja przekaźnikowa 110/15 kV w Roszkowej Woli,
- stacje transformatorowe 14/0,4 kV;

Źródła niekonwencjonalne

Na terenie gminy Rzeczyca zidentyfikowano następujące elementy infrastruktury źródeł odnawialnych:

- zidentyfikowano 14 istniejących farm fotowoltaicznych w obrębach: Rzeczyca, Kawęczyn, Lubocz, Roszkowa Wola, Jeziorzec, Bartoszkówka, a zapewne więcej jest na różnych etapach inwestycyjnych.

Dodatkowo panele fotowoltaiczne instalowane są na prywatnych budynkach oraz na budynkach użyteczności publicznych. Mieszkańcy również na swoich podwórkach instalują mikro farmy fotowoltaiczne złożone z kilku paneli.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Rzeczyca nie posiada sieci gazu ziemnego. Zaopatrzenie w gaz do celów socjalnych i grzewczych odbywa się indywidualnie poprzez wykorzystywanie butli bądź zbiorników napełnionym gazem płynnym.

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Rzeczyca nie posiada centralnego systemu ciepłowniczego. Zaopatrzenie w energię ciepłą, zarówno w zakresie potrzeb bytowych mieszkańców, jak i produkcyjnych, realizowane jest przez lokalne źródła energii. Najczęściej są to kotłownie opalane węglem, gazem, biomasą lub olejem opałowym.

Według Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2017-2020 z perspektywą do 2025 roku 85% nieruchomości używa do ogrzewania biomasy lub drewna opałowego a pozostałe 15% węgla kamiennego. Pozostałe systemy w tamtym okresie stanowiły marginalny udział w produkcji ciepła.

Telekomunikacja

Na terenie gminy znajduje się infrastruktura telekomunikacyjna w postaci sieci telefonicznej, kabli ziemnych i linii napowietrznych, zapewniająca mieszkańcom i instytucjom łączność telefoniczną.

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej GSM/UMTS/LTE:

- w Rzeczycu, obr. nr 18, dz. nr ew. 1368, ul. Niska, maszt T-Mobile, sieci: T-Mobile, Orange, Plus i Aero 2,
- w Rzeczycu, obr. nr 18, dz. nr ew. 373, ul. Zacisze 6, maszt Play, sieci: Play,
- w Gustawowie, obr. nr 8, dz. nr ew. 93/1, maszt Orange, sieci: T-Mobile i Orange.

W Roszkowej Woli na działce nr ew. 371/2 znajduje się obiekt radiokomunikacyjny w km.60.927 o wysokości do 50,0 m, zrealizowany w ramach systemu GSM-R (Kolejowej Sieci GSM) będącej częścią składową ERTMS (Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym).

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy znajduje się jeden Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) położony w miejscowości Rzeczyca przy ul. Mościckiego 10, co znacznie ułatwia odbiór odpadów tzw. problemowych. Uwzględniając hierarchię postępowania z odpadami komunalnymi, odpady gromadzone na terenie PSZOK-u przekazywane są w celu przygotowywania do ponownego, recyklingu bądź odzysku. Na terenie gminy Rzeczyca znajduje się zamknięte i zrekultywowane w 2011 r. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Roszkowej Woli.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

Gmina Rzeczyca posiada opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzeczyca na lata 2015-2032. Obecnie w gminie Rzeczyca zinwentaryzowano 7,8 tys. ton wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia

2. Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Zgodnie z wymogami formalnymi celem sporządzenia niniejszego planu ogólnego jest zastąpienie dotychczasowej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca. Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego będzie stanowić podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w wyznaczonym w tym planie obszarze uzupełniania zabudowy (OUZ). Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne) stanowiące podstawę do dalszego uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagospodarowania terenów położonych poza OUZ.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 1688, z 2024 r. poz. 1824, z 2025 r. poz. 527, 1543, 1668, z 2026 r. poz. 781) bez planu ogólnego po 31 sierpnia 2026 r. (terminie ustalonym w ustawie z dnia 30 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych

innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 781) nie będzie możliwe uchwalenie nowego lub zmiany obowiązującego miejscowego planu ani wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Sporządzenie planu ogólnego jest więc dla gminy konieczne.

Należy podkreślić, iż forma i zapis projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca wynika wprost z wymagań ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 538, 781, 864, 912) i jest znacząca różna od obowiązującej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca zatwierdzonego uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 września 2021 r. – dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy. Ustalenia ww. zmiany studium dotyczące przeznaczenia poszczególnych terenów, poza obecnym ograniczeniem terenów przeznaczonych dla funkcji mieszkaniowej, pozostają prawie w całości aktualne tj. według ustaleń miejscowych planów lub poza ich zasięgiem w zakresie różnych funkcji oprócz terenów o funkcji mieszkaniowej, które zostały znacząco ograniczone.

Brak realizacji ustaleń planu ogólnego nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy. Przy braku realizacji ustaleń niniejszego planu ogólnego, rozwój zabudowy na terenach objętych miejscowymi planami będzie możliwy w oparciu o ich ustalenia. Natomiast na pozostałych terenach tylko do 31 sierpnia 2026 r. w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z powyższym nadal będzie następował m.in. rozwój zabudowy o dominującej funkcji mieszkaniowej oraz rozwój terenów wielofunkcyjnych związanych z rekreacją, mieszkalnictwem i wypoczynkiem oraz eksploatacją kopalin i lokalizacją urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii. Na obszarach o wysokich walorach gleb, korzystnych dla rozwoju rolnictwa nadal będzie prowadzona gospodarka rolna ze wszystkimi jej konsekwencjami dla środowiska – intensyfikacja powoduje przekształcanie chemizmu gleb, stepowanie gleb. Natomiast na obszarach o średnich i niskich klasach gruntów, prowadzenie gospodarki rolnej, także ze względu na małe arealy jest mało korzystne i grunty te są często odlogowane.

W sytuacji braku realizacji zapisów projektu planu ogólnego na terenie gminy następować będzie dalsza powolna antropopresja i przekształcenia naturalne związane głównie z użytkowaniem rolniczym, a także zajmowanie terenów pod zabudowę. Wraz z rozwojem zainwestowania prognozować można emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, emisję hałasu komunikacyjnego. Brak realizacji polityki w zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie gospodarki ściekowej spowoduje obniżenie standardów obsługi mieszkańców i wzrost zanieczyszczenia środowiska - m.in. wprowadzanie ścieków do wód i ziemi. Dodatkowo brak określonych standardów urbanistycznych może ograniczyć możliwość zachowania odpowiedniego udziału terenów biologicznie czynnych, co negatywnie wpłynie na lokalny mikroklimat oraz retencję wód opadowych.

W dłuższej perspektywie brak realizacji planu ogólnego może skutkować pogorszeniem ładu przestrzennego oraz obniżeniem jakości środowiska życia mieszkańców, a także utrudnić realizację działań z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju gminy.

Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

**(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity
Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)**

3. Gmina Rzeczyca położona jest w centralnej części Polski, we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie tomaszowskim. Graniczy z gminami: od północnego wschodu z gminą Cielądz, od zachodu z gminami Nowe Miasto nad Pilicą oraz Odrzywół, od południa z gminami Poświętne i Inowłódz, a od zachodu z gminą Czerniewice.

Na terenie gminy Rzeczyca do przedsięwzięć, które zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określono jako mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, można zaliczyć:

- istniejącą infrastrukturę techniczną,
- ujęcia wód w Sadykierzu, Jeziorcu i Grotowicach.
- gminną oczyszczalnię ścieków w Bartoszewce
- linii elektroenergetyczne WN 110 kV,
- infrastrukturę komunikacyjną a szczególnie drogę wojewódzką,
- elektrownie fotowoltaiczne;

Obecnie stan środowiska na terenach w/w lokalizacji jest porównywalny ze stanem środowiska przyrodniczego na terenach gminy. Gorszym klimatem akustycznym i warunkami aerosanitarnymi oraz możliwym zanieczyszczeniem wód gruntowych charakteryzuje się sąsiedztwo istniejących obiektów:

- dróg ponadlokalnych ze względu na hałas i zanieczyszczenia komunikacyjne (wyższe stężenia NO₂, CO₂, węglowodorów alifatycznych, metali ciężkich, większy opad pyłu),
 - oczyszczalni ścieków – uciążliwość stwarzają odory,
 - ujęć wód podziemnych – lej depresyjny, miejscowe zakłócenie stosunków wodnych,
 - linii elektroenergetycznych najwyższych napięć i wysokiego napięcia wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.
4. Na przewidywane potencjalne oddziaływanie inwestycji w gminie Rzeczyca mogą być narażone obszary sąsiednie.

Istniejące problemy ochrony środowiska

**(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity
Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)**

Środowisko jest układem dynamicznym, a oddziaływanie człowieka na środowisko przyrodnicze powoduje jego różnorodne przekształcenia. Strukturę materialną i funkcjonalną człowiek wciąż zmienia ingerując w środowisko przyrodnicze dostosowując je do własnych potrzeb. Charakter i intensywność zmian jest pochodną czynników naturalnych i antropogenicznych. Zmianom podlega ukształtowanie

powierzchni ziemi i pokrywa glebowa, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, akustyka przestrzeni, biocenozy. Jednak konsekwencją każdego sposobu zagospodarowania terenu jest pewne zagrożenie funkcjonowania środowiska przyrodniczego i jego degradacja.

Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie może powodować następujące zmiany w środowisku i przekształcenia w jego poszczególnych elementach:

- zagrożenia środowiskowe powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych,
- zagrożenia atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego,
- degradacja środowiska poprzez antropopresję obszarów mieszkaniowych,
- zagrożenia środowiska przez hałas,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych,
- zagrożenia pokrywy glebowej i roślinnej,
- zagrożenia środowiska przez odpady,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- zagrożenie promieniotwórcze środowiska;

Zagrożenia środowiskowe powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych

Zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami i na podstawie mapy zagrożenia powodziowego, udostępnionej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r. stwierdzono, że teren gminy zlokalizowany jest częściowo na:

- obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),

Zagrożone powodzią są tereny południowej części gminy, zagrożenie to powoduje rzeka Pilica, która jest najdłuższym lewobrzeżnym dopływem Wisły. Cieki Luboczanka i Rzeczycza oraz pomniejsze cieki nie generują zagrożenia powodziowego.

W granicach ww. obszaru znajdują się nie tylko tereny leśne, rolne, łąki i pastwiska, ale także tereny zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej, zagrodowej i jednorodzinnej.

Zagrożenie atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego

Ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami odgrywa istotną rolę w jakości życia społeczeństwa. Stan powietrza zależy od ilości i wielkości źródeł emisji, jak również od ilości ładunków napływających z terenów sąsiednich. Powietrze atmosferyczne i klimat lokalny pozostają przed degradującym wpływem lokalnych palenisk domowych, przemysłu, transportu i komunikacji.

W gminie ze względu na jej rolniczy charakter najbardziej uciążliwymi, szczególnie w okresie zimy są średnie i małe źródła emisji, które ze względu na warunki odprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery oraz ich lokalizację w istotny sposób wpływają na jakość powietrza gminy. Omawiane źródła „niskiej emisji” to przede wszystkim paleniska domowe. Ich szczególna uciążliwość związana jest z liczebnością

źródeł, zlokalizowanych blisko siebie, z niskimi gatunkami opałów stosowanych w paleniskach oraz faktem częstego spalania w nich różnego rodzaju odpadów. Lokalizacja źródeł „niskiej emisji” zanieczyszczeń do atmosfery związana jest z terenami zabudowanymi poszczególnych wsi. Poprawa tego stanu możliwa jest poprzez zmianę sposobu ich ogrzewania na gazowe lub inne paliwo ekologiczne.

Istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest transport, wytwarzający tlenki węgla, węglowodory aromatyczne alifatyczne, związki ołowiu i tlenki azotu. Przyczynia się do tego przede wszystkim intensywny rozwój komunikacji, niski poziom techniczny pojazdów oraz ogólnie zły stan sieci dróg. Rozmieszczenie tego rodzaju emisji w gminie jest ściśle związane z rozmieszczeniem obciążeń transportowych dróg, proporcjonalnie do ich rangi w krajowej sieci drogowej. Źródłem zanieczyszczeń liniowych jest przede wszystkim droga wojewódzka nr 729.

Dodatkowym źródłem zanieczyszczenia mogą być zanieczyszczenia allochtoniczne, napływające spoza terenu gminy, jednakże w najbliższym sąsiedztwie gminy Rzeszyca nie zidentyfikowano takich źródeł.

Zagrożenie środowiska przez hałas

Największym liniowym źródłem hałasu na terenie gminy jest droga wojewódzka nr 729 oraz linia kolejowa nr 4. Do punktowych źródeł hałasu należą pojedyncze zakłady produkcyjne.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są zanieczyszczenia spłukiwane przez opady atmosferyczne z całej nieskanalizowanej do tej pory części gminy, z obszarów rolnych i leśnych oraz zanieczyszczenia wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stan Jednolitych Część Wód Powierzchniowych (JCWP) występujących na obszarze gminy Rzeszyca określono następująco:

- RW2000172547569 - Olszówka – aktualny stan lub potencjał – zły,
- RW200017254769 - Luboczanka – aktualny stan lub potencjał – zły,
- RW200019254799 – Pilica od Wolbórki do Drzewiczki – aktualny stan lub potencjał – zły,
- RW200017272649 - Rylka – aktualny stan lub potencjał – zły,
- RW200017254789 - Rokitna – aktualny stan lub potencjał – zły;

Stan ten jest wynikiem wprowadzania do wód Pilicy i jej dopływów nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych z nieskanalizowanych terenów wiejskich oraz spływu powierzchniowego nawozów z sąsiadujących z rzeką terenów rolniczych. Obecnie na terenie gminy Rzeszyca sieć zbiorczej kanalizacji rozdzielczej jest słabo rozwinięta i występuje w obrębach: Rzeszyca, Brzozów, Sadykierz, Bartoszkówka, Bobrowiec. Z pozostałej części obszaru gminy ścieki z budynków mieszkalnych i obiektów usługowych zbierane są w zbiornikach bezodpływowych (szambach), z których okresowo wywożone są samochodami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Bartoszkowie.

Pogorszenie się jakości wód może też być powodowane przez opróżnianie zbiorników bezodpływowych bezpośrednio do rzek lub na pola gdzie jest spłukiwane do cieków wodnych przez deszcz. Proceder ten jest zakazany i nielegalny jednak nie można wykluczyć możliwości takich wydarzeń.

Zanieczyszczenia wód podziemnych

Wody podziemne dla gminy Rzeczyca są jedynym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

Na obszarze gminy Rzeczyca znajdują się 3 komunalne ujęcia wód podziemnych, zasilające komunalną sieć wodociągową i zapewniające pokrycie w 100% zapotrzebowania gminy. Stacje wodociągowe znajdują się w Sadykierzu, Grotowicach i Jeziorcu. W ujęciach tych dokonywane jest uzdatnienie wody w zakresie zawartości żelaza i manganu. Korzystanie z wód podziemnych w sposób kontrolowany z zachowaniem reżimów sanitarnych nie zmieniło wartości zasobów tych wód.

W gminie nie ma obiektów produkcyjnych, mogących pogorszyć stan tych zasobów. Cała Gmina leży w obszarze zasobowym jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 404 Zbiornik Koruski – Tomaszów i wszelka działalność inwestycyjna, mogąca pogorszyć stan sanitarny lub jakość tych wód nie powinna być dopuszczona.

Zgodnie z kartami informacyjnymi Jednolitych Część Wód Podziemnych (JCWPd), stan JCWPd występujących na obszarze gminy Rzeczy określono następująco:

- PLGW200073 – ocena stanu chemicznego – dobry, ocena stanu ilościowego – dobry, ocena stanu – dobry,
- PLGW200063 – ocena stanu chemicznego – dobry, ocena stanu ilościowego – dobry, ocena stanu – dobry.

Ponadto także zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie łódzkim, w 2018 r. wykonano badania wód w punkcie pomiarowym w Sadykierzu, w wyniku których stan wód zaliczono do klasy I. Zagrożeniami dla wód podziemnych jest przesączenie się zanieczyszczeń bytowych przez glebę. może to nastąpić w skutek zamierzonego działania lub podczas awarii np. uszkodzenia dna zbiornika bezodpływowego.

Zagrożenia pokrywy glebowej i roślinnej

Zmiany w zasobach glebowych na obszarze gminy Rzeczyca polegają zarówno na przekształcaniu chemicznym (nawożenie, opryski - pod wpływem nawozów i środków ochrony roślin podlegają ciągłym zmianom zawartości organicznej, składu chemicznego, wilgotności) i fizycznym (zmiana struktury gleby poprzez zabiegi mechaniczne oraz zmiana wilgotności poprzez melioracje), jak i na ilościowej zmianie zasobów (np. poprzez dolesienia lub zmianę sposobu użytkowania na cele nierolnicze). Gmina Rzeczyca nie dysponuje glebami najwyższych klas bonitacyjnych. Dominują tu gleby niskich klas: V i VI. Dodatkowo: 41% gleb jest okresowo podmokłych. Mimo przeciętnych warunków glebowych podstawą rozwoju gospodarczego gminy jest rolnictwo. W ostatnich latach nastąpiło nieznaczne zmniejszenie ogólnej powierzchni najsłabszych gleb (kl. VI), które zostały zalesione. Powyższe zmiany nastąpiły m.in. we wsiach: Głina, Lubocz, Roszkowa Wola, Sadykierz. Zmiany w zasobach glebowych postępują w sposób nienaruszający równowagi środowiska rolniczego.

Zagrożenia środowiska przez odpady

Gminne składowisko odpadów w Roszkowej Woli zostało zamknięte w 2010 r. Zgromadzone odpady zarówno na etapie eksploatacji, jak i jego zamknięcia zostały zabezpieczone przed nadmiernym oddziaływaniem na środowisko - prowadzony jest monitoring stanu wód podziemnych. Dostarczane na składowisko ustabilizowane osady ściekowe z oczyszczalni w Bartoszówce w ilości ok. 5 t/rok, były wykorzystywane do rekultywacji warstw izolacyjnych i powierzchniowych. W 2011 r. na składowisku zostały wykonane nasadzenia bzu, ubytki krzewów spowodowane niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi zostały uzupełnione sadzonkami dzikiej róży, wierzb i brzoź. Teren został zrehabilitowany. Obecnie odpady stałe z obszaru gminy Rzeczyca na podstawie umowy odbierane są przez firmy zewnętrzne.

W gminie od 2013 roku funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) mieszczący się w miejscowości Rzeczyca. PSZOK zajmuje się również zbiórką odpadów niebezpiecznych takich jak opony, baterie lub odpady elektroniczne.

Skażenie promieniotwórcze środowiska

Głównymi źródłami promieniowania jonizującego w środowisku na terenie gminy są elektroenergetyczne stacje i linie napowietrzne. Dla linii napowietrznej najwyższych napięć 110kV w pasie terenu szerokości 36 m po 18 w każdą stronę, występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu – nie należy w ich obrębie lokalizować zabudowy mieszkaniowej ani innej o charakterze chronionym. Źródłami emisji promieniowania są również transformatory i stacje przekątnikowe 15/0,4kV - dużym emitentem w gminie jest stacja przekątnikowa 110/15 kV w Roszkowej Woli.

Do głównych źródeł promieniowania elektromagnetycznego należą także nadajniki telekomunikacyjne i radiowe znajdujące się w Rzeczy, Gustawowie i Roszkowej Woli.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Występowanie tzw. nadzwyczajnych zagrożeń środowiska wiąże się najczęściej z zawinionymi przez człowieka sytuacjami awaryjnymi, które wynikają m.in. z prowadzenia działalności przemysłowej z użyciem substancji niebezpiecznych, z przewożenia tych substancji transportem drogowym bądź kolejowym oraz celowej działalności człowieka związanej z pozbywaniem się, w sprzeczności z przepisami substancji lub materiałów niebezpiecznych dla środowiska.

Na obszarze gminy Rzeczyca nie występują obiekty przemysłowe, które mogłyby generować zagrożenia awaryjne przemysłowe.

Problem nadzwyczajnych zagrożeń środowiska występuje okazjonalnie na wielu drogach kołowych w kraju. Jest on często związany z nieprzestrzeganiem przez przewoźników przepisów bezpieczeństwa transportu materiałów niebezpiecznych. Przez gminę Rzeczyca przechodzi jedna droga wojewódzka nr 729, która jest trasą wzmożonego ruchu tranzytowego.

III.PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE – ANALIZA I OCENA

Cele ochrony środowiska

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

1. Koncepcję trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zasady ochrony środowiska do polityk krajowych wprowadzają na szczeblu wspólnotowym dokumenty programowe UE, konwencje międzynarodowe oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego.

Główne zobowiązania międzynarodowe Polski w dziedzinie ochrony środowiska wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej. Spośród dokumentów programowych Unii istotnych dla wprowadzania koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju należy wyróżnić:

- „Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” – to plan działania na rzecz ludzkości i planety mający jednakowe zastosowanie do wszystkich państw ONZ; to ambitna strategia, której celem jest skierowanie społeczeństwa Unii Europejskiej na ścieżkę regeneracji przyrody w najbliższym dziesięcioleciu oraz służąca transformacji w pięciu dziedzinach mających kluczowe znaczenie dla ludzkości, tj.: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo,
- Europejską Strategię Bioróżnorodności do 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia”, która zapowiada odbudowę różnorodności biologicznej Europy z korzyścią dla ludzi, klimatu i planety.

Cele przedstawione w ww. dokumentach Wspólnoty Europejskiej są podstawą rozwiązań prawnych obowiązujących w Polsce. Najważniejszym z nich jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polski, która w art. 17 ust. 1 pkt 2 uznaje zrównoważony rozwój jako zasadę, którą kierować powinno się Państwo.

Politykę państwa w zakresie ochrony środowiska wyznaczają m.in.:

- „Polska 2025. Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju”,
- „II Polityka Ekologiczna Państwa”,
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030”,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r.,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.

Obecnie krajowa polityka ochrony środowiska prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, do których należą m.in.:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- Program ochrony Środowiska dla Gminy Rzęzyna na lata 2017-2020 z perspektywą do 2025 roku,

- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 z dnia 25 sierpnia 2021 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Rzeszyca na lata 2015– 2020,
- Strategia Powiatu Tomaszowskiego na Lata 2021-2030;

Cele ochrony środowiska stanowiły również podstawę do sporządzonych na poziomie gminy dokumentów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, do których należą:

- opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Rzeszyca,
- obowiązująca zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeszyca zatwierdzonego uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeszyca z dnia 10 września 2021 r.,
- prognoza oddziaływania na środowisko dla ww. Studium uikzp. z 2021 r.,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Cele ochrony środowiska stanowiły również podstawę do określenia w „Audycie krajobrazowym województwa łódzkiego” zatwierdzonym uchwałą Nr 48/24 XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. występujących na terenie gminy Rzeszyca krajobrazów oraz krajobrazów priorytetowych.

W ww. audycie na terenie gminy Rzeszyca zidentyfikowano:

3 typy krajobrazów (spośród 14 zidentyfikowanych na terenie województwa)

- wód powierzchniowych (oznaczone symbolem 1),
- leśne (oznaczone symbolem 3),
- wiejskie (oznaczone symbolem 6).

6 podtypów krajobrazów (spośród 37 zidentyfikowanych na terenie województwa)

- krajobraz wód powierzchniowych – system wód płynących (oznaczone symbolem 1b),
- krajobraz leśny z przewagą siedlisk borowych (oznaczone symbolem 3a),
- krajobraz leśny z przewagą siedlisk lasowych (oznaczone symbolem 3b),
- krajobraz leśny z przewagą siedlisk łęgowych, bagiennych i olsowych (oznaczone symbolem 3c),
- krajobraz wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola (oznaczone symbolem 6c),
- krajobraz wiejski z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim (oznaczone symbolem 6g).

2 krajobrazy priorytetowe:

- system wód płynących - Dolina Pilicy poniżej zalewu Sulejowskiego (kod krajobrazu - 10-318.85-11),
- z przewagą siedlisk lasowych - Lasy Spalskie (kod krajobrazu 10-318.84-41).

Audyt określa zasięgi ww. krajobrazów oraz zawiera wnioski i rekomendacje w zakresie kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych.

W obowiązującej zmianie studium uikzp z 2021 r. przy określaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy również przyjęto, zgodnie z innymi dokumentami strategicznymi gminy, cele zapewniające zrównoważony i harmonijny rozwój z zachowaniem ładu przestrzennego.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się m.in. potrzeby zrównoważonego rozwoju, wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych, potrzeby zapobiegania poważnym awariom i ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzkiego i środowiska, potrzeby związane z kształtowaniem przestrzeni produkcyjnej i rozwoju produkcji rolniczej.

W związku z powyższym, podobnie jak w ww. zmianie studium uikzp, tak w projekcie planu ogólnego, za podstawowe cele ochrony środowiska na terenie gminy Rzeczyca uznano:

- ochronę obszarów węzłowych szczebla międzynarodowego – dolina rzeki Pilicy,
- ochronę lokalnego węzła ekologicznego – kompleks leśny Lasów Państwowych Nadleśnictwa Spała
- ochronę lokalnych korytarzy ekologicznych przed zabudową (rzeka Luboczanka, struga Rzeczyca, struga Olszówka i tereny łąk i pastwisk w dolinach tych rzek),
- ochronę lasów państwowych i prywatnych poprzez obowiązek prowadzenia zadań zachowawczych i pielęgnacyjnych, zakaz melioracji oraz zakaz zabudowy,
- wyznaczanie terenów przeznaczonych do dolesień, obejmujących nieużytki, grunty rolne słabo przydatne do produkcji rolnej,
- ochronę pozostałych terenów zieleni,
- ochronę terenów otwartych, w skład których wchodzi grunty rolne, w tym te objęte ochroną prawną (gleby II i III klasy bonitacyjnej),
- respektowanie zasad ochrony w odniesieniu do obiektów i terenów objętych ochroną prawną,
- respektowanie zasad ochrony w odniesieniu do obiektów i terenów objętych prawną ochroną,
- poprawę stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- poprawę jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych,
- poprawę klimatu akustycznego w środowisku zamieszkania ludności,
- poprawę właściwości fizykochemicznych gleb, przeciwdziałanie procesom erozyjno-denudacyjnym
- wykorzystywanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii (np. elektrownie wiatrowe, mała energetyka wodna – MEW, energia słoneczna);

W celu realizacji powyższych działań w projekcie planu ogólnego formułuje się ustalenia poprzez delimitację stref planistycznych o różnym przeznaczeniu, w których określa się standardy zagospodarowania (m.in. intensywność zabudowy, udział powierzchni biologicznie czynnej) uwzględniające ochronę i kształtowanie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Prawna ochrona obiektów i terenów przyrodniczych odbywa się poprzez respektowanie w pełni zasad zawartych w aktach prawnych ustanawiających poszczególne formy ochrony.

Na terenie gminy Rzeszyca istniejące formy ochrony przyrody stanowią:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Dolina Pilicy” PLB140003,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Dolina Dolnej Pilicy” PLH140016,
- Spalski Park Krajobrazowy,
- Rezerwat Przyrody „Żądłowice”,
- Pomniki przyrody ożywionej;

Na terenie gminy Rzeszyca planowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Spalsko-Sulejowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe „Ptasia Góra” i „Dolina Strugi”,
- Użytki ekologiczne (starorzecza Pilicy).

2. Opis projektowanego zagospodarowania

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Podstawowym celem sporządzenia planu ogólnego gminy Rzeszyca jest ustalenie funkcji, jakie mogą być dla poszczególnych terenów dopuszczone w miejscowych planach oraz ustalenie podstawowych wskaźników dotyczących kształtowania zagospodarowania tych terenów i które będą musiały być uwzględnione w miejscowych planach. Ustalenia projektu planu ogólnego respektują wymogi określone w przepisach ogólnych i szczegółowych z zakresu ochrony środowiska. Realizacja ustaleń zawartych w ww. projekcie obligatoryjnie powinna być zgodna z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w projekcie planu ogólnego gminy Rzeszyca określono:

- strefy planistyczne wg zamkniętego katalogu tych stref zawartego w art. 13c ust. 2 ww. ustawy,
- profil funkcjonalny stref planistycznych i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 ww. ustawy,
- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref, o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1- 7 ww. ustawy).

Podstawy do podziału gminy na strefy planistyczne stanowiły:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego opisane w Rozdziale II niniejszej prognozy,
- polityka przestrzenna gminy i kierunki rozwoju przestrzennego ustalone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca przyjętego Uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 września 2021 r.
- ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z polityką przestrzenną określoną w zmianie Studium uikzp z 2021 r. w strukturze przestrzennej gminy Rzeczyca wyróżniono trzy podstawowe strefy. Są to:

- strefa zurbanizowana – obejmująca tereny zabudowy wiejskiej poszczególnych jednostek osadniczych (istniejącej i projektowanej), w tym: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zagrodową, usługową, aktywności gospodarczej, tereny obsługi komunikacji oraz infrastruktury technicznej. Do strefy tej należą również tereny zieleni urządzonej (parki, cmentarze), tereny usług oświaty oraz rekreacji i wypoczynku – w której winna być prowadzona polityka podnoszenia standardu życia mieszkańców i tworzenia warunków do rozwoju,
- strefa rozwoju – obejmuje tereny, na których planowana jest zmiana przeznaczenia dla potrzeb zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej, zagrodowej, z dopuszczeniem rekreacji indywidualnej - letniskowej), aktywności gospodarczej – w której winna być prowadzona polityka tworzenia warunków do rozwoju,
- strefa otwarta – w tym: doliny rzek w tym: doliny rzek Pilicy i Luboczanki, Strugi olszówki, cieku Olszówka wraz z obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Pilicy. Kompleksy leśne Lasów Państwowych Nadleśnictwa Spała, pozostałe lasy, tereny wykorzystywane rolniczo – grunty orne, łąki i pastwiska. Są to tereny związane z zachowaniem walorów przyrodniczych i ochroną istniejących kompleksów leśnych oraz terenów zieleni naturalnej, w których winna być prowadzona polityka uwarunkowana ekologicznie.

Ww. strefy uwzględniają założenie, że przestrzenny i gospodarczy rozwój gminy powinien następować w sposób zrównoważony w dużym poszanowaniu zasobów i stanu środowiska.

Wskazane powyżej podstawowe strefy tworzące strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy Rzeczyca stanowiły główną podstawę dla ustalenia stref planistycznych w planie ogólnym.

W planie ogólnym w obszarze gminy Rzeczyca ustalono następujące strefy planistyczne:

- **SW** – strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, obejmującą pojedyncze, nie-wielkie powierzchniowo tereny w obrębie: Rzeczyca i Bobrowiec,
- **SJ** – strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną obejmującą istniejące i wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, o największych powierzchniach w obrębie Rzeczyca, o mniejszych powierzchniach w obrębach: Gustawów, Lubocz, pojedyncze tereny w pozostałych obrębach stano-

- wiące uzupełnienie zabudowy zagrodowej w większości obrębów na terenie gminy oraz tereny zabudowy jednorodzinnej z dodatkowym profilem zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej o dużych powierzchniach na terenie obrębów: Brzeziny, Grotowice i Łęg,
- **SZ** – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową zlokalizowane we wszystkich obrębach w formie przyulicznych ciągów zabudowy lub pojedynczych rozproszonych siedlisk występujących na terenie całej gminy, dla większych skupisk i ciągów zabudowy zagrodowej wprowadzono profil dodatkowy: usług;
 - **SU** – strefę usługową w formie pojedynczych terenów, zlokalizowanych w większej liczbie na terenie obrębu Rzeczyca oraz pojedynczo w obrębach: Bartoszkówka, Bobrowiec, Brzozów, Glina, Gustawów, Kanice, Kawęczyn, Lubocz, Roszkowa Wola, Sadykierz i Zawady. Dla poszczególnych stref w zależności od rodzaju prowadzonej na nich działalności dodano profil dodatkowy: teren składów i magazynów,
 - **SP** – strefy gospodarcze, obejmujące istniejące i planowane zakłady w obrębach: Bartoszkówka, Glina, Kanice, Rzeczyca, Sadykierz, Roszkowa Wola Kolonia. Dla stref gospodarczych wprowadzono profil dodatkowy: usług;
 - **SR** – strefę produkcji rolniczej, obejmującą tereny produkcji w gospodarstwach rolnych towarzyszące zabudowie zagrodowej zlokalizowane prawie we wszystkich obrębach oraz pojedyncze tereny wielkotowarowej produkcji rolnej zlokalizowane w obrębach: Bartoszkówka, Brzozów, Gustawów i Roszkowa Wola w których dodano profil dodatkowy umożliwiający realizację inwestycji elektrowni słonecznej oraz z profilem dodatkowym biogazowni i elektrowni wiatrowej w obrębie Roszkowa Wola,
 - **SI** – strefy infrastrukturalne, obejmujące tereny związane z obsługą techniczną gminy tj. istniejąca oczyszczalnia ścieków w obrębie Bartoszkówka i planowana w obrębie Lubocz, ujęcia wody w obrębie Grotowice, Jeziorzec i Sadykierz, PSZOK obrębie Rzeczyca, planowania hydrofitowa oczyszczalnia ścieków w obrębie Lubocz, kolejowa stacja przekaźnikowa w obrębie Roszkowa Wola oraz niewielkie tereny przeznaczone na infrastrukturę masztów telekomunikacyjnych w obrębie Gustawów i Rzeczyca,
 - **SN** – strefy zieleni i rekreacji, obejmujące w tereny parków dworskich w miejscowości Bartoszkówka, Glina, Grotowice, Brzeziny, Rzeczyca, tereny zieleni urządzonej z usługami sportu i rekreacji oraz nauki i edukacji w obrębach Roszkowa Wola, Rzeczyca i Sadykierz, usług turystyki zlokalizowane pojedynczo na całej powierzchni gminy w obrębach: Brzozów, Glina, Grotowice, Łęg, Jeziorzec, Kanice, Kanice Kolonia, Kawęczyn i Zawady,
 - **SC** – strefa cmentarzy, obejmująca tereny cmentarzy w obrębach: Brzozów, Jeziorzec i Rzeczyca,
 - **SG** – strefy górnictwa, obejmujące obszary i tereny górnicze w obrębach: Glina, Kanice, Roszkowa Wola i Roszkowa Wola Kolonia, Wiechnowice i Zawady z profilami dodatkowymi: zieleni naturalnej, lasu i wód umożliwiające w przyszłości rekultywację terenów powyrobowiskowych,

- **SO** – strefę otwartą obejmującą przede wszystkim tereny związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi i zachowaniem walorów przyrodniczych w dolinach rzek i cieków, lasy i zadrzewienia, łąki i pastwiska, grunty rolne z zakazem zabudowy oraz z dopuszczonymi instalacjami OZE obejmujące: istniejące i planowane elektrownie fotowoltaiczne w obrębach: Bartoszkówka, Brzozów, Jeziorzec, Kawęczyn, Lubocz, Łęg, Roszkowa Wola, Roszkowa Wola Kolonia, Rzeczyca, Sadykierz i Zawady,
- **SK** – strefy komunikacji, obejmujące drogę główną – drogę wojewódzką nr 726, drogi zbiorcze, teren komunikacji w postaci Parkingu w Rzeczycy i Kanicach oraz teren kolejowy przebiegający przez obręby: Brzeg, Lubocz Jeziorzec, Roszkowa Wola, Roszkowa Wola Kolonia.

Dla każdej z ww. stref planistycznych obowiązuje profil podstawowy, zgodny z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia z 2023 r.

Strefy wielofunkcyjne, obejmujące zabudowę mieszkaniową (SW, SJ, SZ), zgodnie z art. 13d ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w pierwszej kolejności wyznaczono na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, w oparciu o wyznaczony w projekcie planu ogólnego obszar uzupełnienia zabudowy (OUZ), którego zasięg ustalono w ramach kilku-etapowego procesu, zgodnie z wymogami Rozporządzenia z 2024 r. oraz poza ww. obszarami na obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej.

Zgodnie z porównaniem zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie i stwierdzonego braku możliwości wyznaczenia w projekcie planu ogólnego stref zabudowy mieszkaniowej (SW, SJ, SZ), poza opisanymi powyżej sytuacjami w analizowanym projekcie nie wyznaczono dodatkowych terenów w strefach wielofunkcyjnych, obejmujących zabudowę mieszkaniową (SW, SJ, SZ).

Pozostałe strefy planistyczne zostały wyznaczone z uwzględnieniem ustaleń obowiązującej zmiany Studium uikzp z 2021 r. i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź zgłoszonych wniosków z ograniczeniami wynikającymi z występujących uwarunkowań m.in. przyrodniczych, kulturowych.

Dla stref: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR w odniesieniu do poszczególnych terenów wyodrębnionych w ramach tych stref, określono wartości: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy zróżnicowane w odniesieniu do poszczególnych terenów.

Dla stref: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC w odniesieniu do poszczególnych terenów wyodrębnionych w ramach tych stref, określono wartości: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze niż wynika to z załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, ale zgodnie z ust. 3 z dopuszczeniem wartości mniejszych od ustalonych jeśli wynikają z obowiązujących miejscowych planów.

Uwzględniając specyfikę części terenów w ramach profilu funkcjonalnego, oprócz profilu podstawowego, określono również profile dodatkowe.

Ustalone strefy planistyczne w dużej mierze powielają funkcje terenów określone w obowiązującej zmianie Studium uikzp z 2021 r. Podstawowe różnice pomiędzy ustalonymi strefami w projekcie planu ogólnego a Studium uikzp z 2021 r. dotyczą:

- zmniejszenia powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- uwzględnienie dodatkowych istniejących i planowanych elektrowni słonecznych nie uwzględnionych w studium,
- zwiększenia powierzchni obszarów związanych z produkcją rolną.

Ww. zmiany dotyczą pojedynczych terenów. Generalnie projekt planu ogólnego nie wprowadza ani nowych funkcji ani zmian, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska lub w sposób znaczący zmieniałyby jego dotychczasowe funkcjonowanie.

Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego honorują i umożliwiają realizację dotychczasowych zapisów zmiany Studium uikzp z 2021 r. związanych z ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego i dotyczących:

- ochrony terenów leśnych poprzez zachowanie obecnie istniejących terenów,
- ochrony terenów zieleni poprzez zabezpieczenie obecnie istniejących terenów otwartych oraz terenów skwerów, parków oraz cmentarzy,
- ochrony wód podziemnych i powierzchniowych,
- ochrony zasobów surowcowych poprzez zabezpieczenie terenów nad złożami tylko i wyłącznie pod eksploatację,
- ochrony powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie używania paliw kopalnych i zalecenia stosowania ekologicznych źródeł ciepła,
- ochrony gleb III klasy bonitacyjnej i ograniczenie zagospodarowania na glebach klasy IV;

Ochrona różnorodności biologicznej

Jednym ze wskaźników, które narzucają obowiązek zachowania części terenów, jako obszaru aktywnego przyrodniczo, jest procentowe określenie „udziału powierzchni biologicznie czynnej” w ramach danego terenu lub działki.

Przez „udział powierzchni biologicznie czynnej” należy rozumieć część powierzchni działki, która nie może być zabudowana ani utwardzona nawierzchnią sztuczną, lecz zagospodarowana, jako tereny zieleni lub wodne. Do powierzchni biologicznie czynnej należą także fragmenty zabudowy - tarasy, stropodachy - z wytworzoną warstwą gleby pokrytą trwałą roślinnością, a także nawierzchnie trawiaste urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

Przy opracowywaniu projektu planu ogólnego kierowano się ustaleniami obowiązującej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca, w którym określono ogólne kierunki i politykę przestrzenną gminy oraz obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące m.in. wskaźników zagospodarowania terenów i zabudowy, w tym dotyczącego minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Zgodnie z powyższym projekt planu ogólnego zakłada przekształcenie w większości terenów obecnie użytkowanych rolniczo w tereny budowlane, więc w celu ochrony różnorodności biologicznej należy zadbać, by wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej był jak najwyższy, zaś udział powierzchni zabudowanej (nieczynnej biologicznie) zoptymalizowany. Wartość wskaźnika jest zróżnicowana w zależności od przeznaczenia terenów i ich specyfiki. Określony wskaźnik minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jest główną wytyczną przy opracowaniu miejscowych planów stanowiących prawo miejscowe.

Zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej mają na celu ustalenia projektu planu ogólnego dotyczące wyznaczenia strefy otwartej SO obejmującej także istniejące lasy. W ramach ww. terenów obowiązuje ochrona istniejących zasobów poprzez prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zmierzającej do zachowania bogactwa przyrodniczego. Na pozostałych terenach otwartych zajmowanych przez łąki i pastwiska, dolin rzek i cieków wodnych, grunty orne, tereny cmentarzy, sadów obowiązuje m.in. ochrona istniejących zespołów zieleni urządzonej, jak i ograniczony rozwój obszarów wzdłuż cieków, w tym ochrona przed zabudową, mają na celu zapewnienia ochrony wód powierzchniowych i ciągów ekologicznych.

Przy respektowaniu warunków zagospodarowania w poszczególnych strefach planistycznych mających na celu minimalizację zmian środowiska przyrodniczego, realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje przerwania ciągłości przestrzennej aktywnych biologicznie terenów w obrębie obszaru objętego opracowaniem i w jego sąsiedztwie.

Oprócz ustaleń zapewniających ochronę środowiska przyrodniczego, projekt planu ogólnego uwzględnia i potwierdza ustalenia zmiany Studium uikzp z 2021 r. dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zabytków w odniesieniu do:

- obiektów objętych formami ochrony na mocy obowiązujących przepisów, w tym:
 - obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków,
 - obiektów i terenów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków,
 - obiektów i terenów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
 - stanowisk archeologicznych,
- form ochrony w postaci projektowanych stref ochronnych w tym:
 - strefy ochrony konserwatorskiej „A” obejmującej: założenia dworsko-parkowe we wsi Bartoszówka, Glina, Grotowice i Rzeczyca,
 - strefy ochrony konserwatorskiej „K”,

- strefy ochrony konserwatorskiej „B” obejmującej: historyczne układy rozplanowania o istniejących walorach kulturowych wsi: Bartoszkówka, Brzeg, Grotowice, Łęg, Lubocz, Roszkowa Wola, Sadykierz, Rzeczyca, Brzozów,
- strefy ochrony konserwatorskiej „E” obejmującej: tereny umożliwiające ekspozycję:
 - założenia dworsko parkowego – we wsi Glina,
 - założenia dworsko parkowego – we wsi Grotowice,
 - cmentarza w Rzeczycy,
 - cmentarza we wsi Brzozów;
- strefy ochrony konserwatorskiej „K” obejmującej: fragment południowo-wschodniej części gminy,
- strefy ochrony archeologicznej „OW” obejmuje obszary wokół stanowisk archeologicznych (w odległości 30,0 m od granicy stanowiska), z wyłączeniem stanowisk z okresu nowożytnego;

W celu ochrony krajobrazu w kształtowaniu stref planistycznych, w ich dodatkowych profilach uwzględniono wskazane w audycie krajobrazowym trzy typy krajobrazów: wód powierzchniowych (1 podtyp krajobrazu), leśne (3 podtypy krajobrazu) i wiejskie (2 podtypy krajobrazu) oraz 2 krajobrazy priorytetowe zlokalizowane wzdłuż południowej granicy gminy oraz w południowo-zachodniej części gminy.

Wnioski i rekomendacje dla poszczególnych krajobrazów uwzględniono poprzez wprowadzenie dla krajobrazu wód powierzchniowych strefy otwartej SO z zachowaniem naturalnego lub zbliżonego do naturalnego charakteru wód, dla krajobrazów leśnych poprzez ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne i wprowadzenie strefy otwartej SO, a w pojedynczych przypadkach strefy SN oraz stref zabudowy wynikających z faktycznego zagospodarowania lub ustaleń miejscowych planów, co umożliwi kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego i ochronę krajobrazu. W odniesieniu do krajobrazów wiejskich ustalenia planu zakładają ich harmonijny rozwój przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i integralności krajobrazowej. Przyjęto kształtowanie struktur osadniczych w sposób zrównoważony, tj. równomierne rozprzestrzenianie zabudowy z poszanowaniem istniejących układów ruralistycznych, bez naruszania ciągłości środowiska przyrodniczego oraz bez zakłócania otwartych panoram krajobrazowych charakterystycznych dla obszarów wiejskich. Uwzględniając powyższe w strefach z zabudową przyjęto odpowiednie wskaźniki udziału powierzchni biologicznie czynnej, udziału powierzchni zabudowy, intensywności i wysokości zabudowy. Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i z uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego umożliwia wprowadzenie strefy otwartej SO towarzyszącej układom ruralistycznym. Ochronę walorów krajobrazowych krajobrazów priorytetowych uwzględnia się poprzez niewyznaczanie nowych terenów eksploatacji powierzchniowych i nowych terenów budowlanych z wyłączeniem uzupełnień zabudowy w istniejących ciągach zabudowy.

Przyjęte rozwiązania funkcjonalno - przestrzenne nie kolidują z fizjograficznymi uwarunkowaniami (tereny rozwojowe respektują ochronę ekosystemów leśnych, łąkowych, zadrzewień, zajmują agrocenozy), projektowane zagospodarowanie nawiązuje do istniejącego, w większości tworzy zwartą strukturę zespołów zabudowy. Zakres przewidywanych przekształceń środowiska mieścić się będzie w dopuszczalnych granicach – wprowadzie powierzchnie przewidziane do zainwestowania zwiększą nieznacznie dotychczas zabudowany obszar, ale ze względu na małą intensywność, optymalizację zespołów zabudowy, zagospodarowanie zielenią urządzoną oraz położenie części terenów na wysoczyźnie o dużej odporności środowiska na degradację, nie pogorszy to standardów środowiska.

Rozkład przestrzenny istniejącego i potencjalnego zagospodarowania pozostaje w dużej mierze tożsamy z tymi wyznaczonymi w obowiązującej zmianie Studium. Zmiany ograniczają się głównie do określenia nowych przestrzeni do urbanizacji, położonych w większości w centralnej i południowej części gminy i stanowiących kontynuację terenów rozwojowych wyznaczonych w obowiązującej zmianie Studium. Powstały nowe strefy pod instalacje farm fotowoltaicznych nieuwzględnione w obowiązującej zmianie Studium.

Określona polityka przestrzenna w zakresie zasad ochrony środowiska jest zgodna z przepisami prawa i wymaganiami dotyczącymi ochrony środowiska: respektuje zasady i zakazy obowiązujące na terenie Spalskiego Parku Krajobrazowego oraz obszarach Natura 2000. W obowiązującej zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca ustalono, że dla terenów w zasięgu obszarów Natura 2000 należy wykluczać działalność człowieka skutkującą degradacją obszarów przyrodniczych.

Przyjęte wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: zasady podziału, parametry zabudowy, warunki kształtowania obiektów kubaturowych, zasady zagospodarowania z udziałem powierzchni biologicznie czynnej, nie będą powodować niekorzystnych wpływów na krajobraz, a nawet mogą przyczynić się do kreatywnego kształtowania zintegrowanego krajobrazu przyrodniczo – kulturowego (obudowa biologiczna budynków), walorów estetycznych i wzbogacenia szaty roślinnej w stosunku do otoczenia. Obowiązek sporządzania dla terenów rozwojowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinien przynieść pozytywne efekty dla środowiska i poprawę walorów krajobrazu zabudowanego – wzrost rangi elementów architektonicznych i funkcjonalnych. Powstałe ilości zanieczyszczeń głównie z emisji ścieków, odpadów nie spowodują znaczącego wzrostu ładunku zanieczyszczeń do środowiska.

Ocena wpływu projektowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi oraz elementy środowiska kulturowego

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

3. Planowane zmiany zagospodarowania wpłyną na stan środowiska przyrodniczego i będą oddziaływać na jego poszczególne elementy. Ale pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych, przekroczenie standardów jakości środowiska określonych w przepisach prawnych jest mało prawdopodobne i nie powinno mieć znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

Przy identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko uwzględniono zarówno cechy projektowanych stref wielofunkcyjnych i potencjalnego ich oddziaływania (zasięg i czas trwania; intensywność; wielkość emisji i substancji; kumulacja z innymi przedsięwzięciami; emisja zagrożeń; częstotliwość i odwracalność oddziaływania), jak i lokalizację terenów przeznaczonych pod poszczególne funkcje (dotychczasowe przeznaczenie; jakość i zdolność do odtwarzania zasobów naturalnych; absorpcja cenowego środowiska).

Na potrzeby identyfikacji potencjalnego wpływu na środowisko przyjęto, iż projektowane zmiany będą wiązać się z zajęciem kolejnych nowych terenów pod nowe funkcje, ze zmianą na części analizowanego obszaru dotychczasowego przeznaczenia terenu oraz z oddziaływaniem na etapie realizacji i funkcjonowania. Należy podkreślić, że w projekcie planu ogólnego powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową ulega zmniejszeniu w porównaniu z obowiązującą zmianą Studium uikzp z 2021 r., co wynika z przepisów dotyczących sporządzania planu ogólnego (powiązanie zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe z prognozą demograficzną) i co w rezultacie zmniejszy możliwe zanieczyszczenia spowodowane budową nowych budynków.

Znaczące oddziaływania na środowisko mogą zaistnieć w wyniku realizacji i funkcjonowania przedsięwzięć, do których należą :

- droga wojewódzka Nr 726 oraz inne drogi publiczne o nawierzchni utwardzonej,
- systemy (obiekty i urządzenia) infrastruktury technicznej: magistralna sieć wodociągowa, kanalizacyjna, linie elektroenergetyczne WN, stacje telefonii komórkowej, oczyszczalnia ścieków, ujęcia wód podziemnych,
- zabudowa mieszkaniowa, w tym letniskowa lub rekreacji indywidualnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody,
- planowane elektrownie słoneczne o powierzchni > 0,5ha,
- możliwość lokalizacji farmy wiatrowej w obrębie Roszkowa Wola,

- planowana nowa hydrofitowa oczyszczalnia ścieków na południu obrębu Lubocz,
- nowe strefy produkcji rolniczej,
- nowe strefy górnicze,
- pojedyncze przedsięwzięcia zaliczające się do mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizowane w strefie gospodarczej - terenach o funkcji usługowo-produkcyjno-składowej,

W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, konkretne wielkości i zasięg ich wpływów zostaną określone na etapie procedury inwestycyjnej (poprzez wymaganie lub nie wymagania raportu OOS) i decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa (ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Ze względu na relatywnie niewielkie zmiany w zagospodarowaniu względem ustalonego w obowiązującej zmianie Studium uikzp z 2021 r. prognozowane oddziaływania zagospodarowania zostały opisane w oparciu o ww. dokument.

Projektowane zagospodarowanie będzie się wiązało z następującymi zjawiskami:

- wprowadzeniem gazów lub pyłów do powietrza – na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego zwiększy się emisja gazów i pyłów do powietrza; ww. proces będzie miał największy zakres na terenach działalności gospodarczej – produkcyjno-usługowych, a także na terenach zabudowy mieszkaniowej i obsługi komunikacyjnej – prace budowlane i wykorzystanie samochodów ciężarowych. Ponadto umożliwienie eksploatacji powierzchniowej złóż kopalin (kruszywa naturalne, kamienie drogowe i budowlane, wapienie i margle przemysłu wapiennego) również przyczyni się do wzrostu emisji gazów oraz pyłów do powietrza, głównie podczas prac wydobywczych oraz poprzez ruch samochodowy związany z dojazdami do kopalni,
- wytwarzaniem odpadów – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego wpłynie na zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów – wskutek uruchomienia nowych inwestycji i intensyfikacji już istniejących terenów budowlanych; należy zwrócić szczególną uwagę na rodzaj, ilość i sposób gospodarowania odpadów, by uchronić środowisko przyrodnicze (np. gleby, warstwy wodonośne) przed niekontrolowanym zanieczyszczeniem. Warto zaznaczyć, że odpowiednia polityka władz gminy w zakresie ochrony środowiska może znacznie wpłynąć na świadomość proekologiczną mieszkańców gminy, a tym samym przyczynić się do selektywnej i racjonalnej gospodarki odpadami,
- wprowadzaniem ścieków do wód lub ziemi – intensyfikacja zagospodarowania oraz uruchomienie terenów inwestycyjnych, zwłaszcza terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej z zakresu turystyki, sportu i rekreacji, wpłynie na zwiększenie produkcji ścieków, które będą musiały być odpowiednio utylizowane; należy zabronić wprowadzania ścieków do wód i ziemi,
- wykorzystywaniem zasobów środowiska – na terenie objętym opracowaniem znajdują się udokumentowane złoża kopalin (kruszywa naturalne; piaski i żwiry), z których część będzie można eksploatować zgodnie z warunkami ustalonymi w decyzjach koncesyjnych, po eksploatacji złóż istnieje

obowiązek rekultywacji zdegradowanego terenu,

- zanieczyszczeniem gleby lub ziemi – ruch komunikacyjny będzie miał wpływ na imisję zanieczyszczeń produktów spalania paliw na tereny położone w ich bezpośrednim sąsiedztwie; na obszarze gminy objętym projektem planu ogólnego nie przewiduje się lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie mogłoby przy respektowaniu przepisów powodować zanieczyszczenie gleby lub ziemi; projektowane zagospodarowanie w formie eksploatacji powierzchniowej pozbawi przedmiotowy teren warstwy glebowej; prace eksploatacyjne oraz zjawiska z tym związane – wzmożony ruch pojazdów oraz osób, zwiększone zapylenie, emisja gazów, mogą przyczynić się do pogorszenia stanu gleb nienaruszonych mechanicznie, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenu eksploatacji. Także intensywna gospodarka rolna (szczególnie w północno-wschodniej części gminy) może przyczynić się do przekształcenia chemizmu gleb i stepowienia,
- przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu – w związku z wykopami pod fundamenty nastąpi naruszenie wierzchniej warstwy gleby; lokalizacja zabudowy na obszarze objętym opracowaniem wpłynie zatem na naturalne ukształtowanie terenu; nastąpi przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu w miejscach ich eksploatacji, zmieni się morfologia terenu w obszarach wyrobisk, prace eksploatacyjne mogą uruchomić erozję wodną, czyli proces niszczenia powierzchniowych warstw gleby na zboczach, uruchomienie procesów osuwiskowych w zasięgu skarp,
- oddziaływaniem na roślinność i świat zwierzęcy - w związku z realizacją zasady tworzenia zwartej przestrzennej struktury osadnictwa i zajęcia agrocenoz, na większości terenów nie nastąpi fragmentacja siedlisk i utrudnienia w migracji zwierząt, może nastąpić sukcesja wtórna powodująca zmniejszanie areału cennych zbiorowisk roślinnych, ułatwienie rozprzestrzeniania się gatunków synantropijnych, obcych i wnikanie ich do otaczających ekosystemów; zieleń urządzona na powierzchniach biologicznie czynnych w powiązaniu z niską intensywnością zabudowy wzbogaca różnorodność szaty roślinnej w stosunku do rolniczego otoczenia (roślinność pól uprawnych i ruderalna zostanie zastąpiona przez synantropijną związaną z siedzibami ludzkimi), słabe wzajemne wzbogacanie biologiczne poszczególnych skupisk zieleni poprawią między innymi zalesienia, zadrzewienia oraz zachowanie przestrzeni otwartych w postaci ciągów ekologicznych. Konflikty na linii urbanizacja, a ekosystemy mogą wystąpić w przypadku zbliżania zabudowy do kompleksów leśnych - im bliżej zabudowy tym płyty siedlisk są mniejsze i bardziej przekształcone,
- emitowaniem hałasu – nastąpi wzrost emisji hałasu na poszczególnych terenach – największymi emitarami będą szlaki komunikacyjne, w tym Centralna Magistrała Kolejowa (CMK) przechodząca przez wschodnią część gminy, mniejszymi tereny produkcyjne i produkcyjno-usługowe (niechronione akustycznie na podstawie przepisów odrębnych); należy zwrócić szczególną uwagę na stosowanie się do obowiązujących norm i przepisów hałasowych oraz do ustaleń projektu planu ogólnego na terenach nienormowanych akustycznie a graniczących z terenami podlegającymi takiej ochronie;

klimat akustyczny ulegnie zmianie także ze względu na prowadzenie prac wydobywczych – generowany hałas związany będzie z funkcjonowaniem maszyn i urządzeń wydobywających kruszywo, wzmożonym ruchem samochodów – głównie ciężarowych, a także przebywaniem i funkcjonowaniem ludzi na obszarze wydobycia,

- emitowaniem pól elektromagnetycznych – proponowane w ramach projektu planu ogólnego zagospodarowanie nie będzie wiązać się z emitowaniem pól elektromagnetycznych, jednak istniejąca linia WN110kV i możliwość jej rozbudowy będą generowały uciążliwości w tym zakresie,
- zanieczyszczeniem odpadami stałymi – „dzikie” wysypiska, zaśmiecanie,
- rekreacyjną penetracją okolicy, której towarzyszą takie zjawiska jak hałas, zaśmiecanie, zrywanie roślin, płoszenie zwierzyny, wzrost zagrożenia pożarowego, degradacja fitocenoz i siedlisk na skutek zwiększonego wydeptywania,
- zmianą krajobrazu – z przestrzeni rolniczej na zabudowany oraz przemysłowy (naziemne systemy infrastruktury technicznej – elektrownie słoneczne),
- ryzykiem wystąpienia poważnych awarii – na terenach objętych opracowaniem nie przewiduje się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii, o których mowa w przepisach odrębnych.

Przewiduje się następujący wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska:

- zdrowie ludzi – poprzez ustalone przeznaczenie i delimitację stref planistycznych projekt planu ogólnego nakłada na obecnych i przyszłych użytkowników terenu obowiązki i ograniczenia wynikające ze szczególnych warunków przyrodniczych. Ich realizacja i przestrzeganie powinno zapewnić użytkownikom terenów w ramach obszaru opracowania i w jego bezpośrednim sąsiedztwie warunki nie zagrażające zdrowiu i życiu; jednym z celów sporządzania dokumentu planu ogólnego jest optymalizacja warunków życia mieszkańców i użytkowników terenów poprzez uwzględnienie przy projektowaniu wymagań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi.

Jednym z elementów oddziaływania projektowanego zagospodarowania na zdrowie przyszłych użytkowników terenu może być hałas.

Zgodnie Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, w projekcie planu ogólnego wyznaczone zostały tereny, które należy chronić przed hałasem, w celu zapewnienia najlepszego stanu akustycznego środowiska, są to następujące tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – zaliczone do kategorii nr 2 dopuszczalnego poziomu hałasu,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – zaliczone do kategorii nr 3 dopuszczalnego poziomu hałasu.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów objętych opracowaniem i wyznaczonych w projekcie planu ogólnego podlegających ochronie akustycznej

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) <u>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej</u> b) <u>Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży²⁾</u> c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) <u>Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe²⁾</u> d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

(Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 112))

Ochrona ww. terenów przed hałasem powinna polegać na:

- utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Pozostałych terenów, tj. terenów zabudowy usługowej, terenów zabudowy produkcyjno-usługowej, terenów eksploatacji powierzchniowej, terenów komunikacji, urządzeń gospodarki wodnej nie zakwalifikowano do podlegających ochronie przed hałasem, są to tereny nienormowane akustycznie.

- rośliny, zwierzęta– ustalone przeznaczenie i delimitacja stref planistycznych w projekcie planu ogólnego ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko, w tym świat zwierząt; na-

leży jednak podkreślić, że uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych kosztem terenów nieza-inwestowanych zawsze wpływa negatywnie na świat zwierząt i roślin, tj. przecięcie obszarów migracyjnych zwierząt oraz częściową lub całkowitą dewastację i degradację pokrywy roślinnej. W przypadku realizacji zbiorników wodnych, dolesień oraz nasadzeń śródpolnych i wzdłuż cieków mogą nastąpić zauważalne korzyści dla środowiska przyrodniczego. Sąsiedztwo w/w obiektów i terenów może stać się ostoją ptaków wodnoblotnych oraz innych zwierząt i roślin żyjących w takich warunkach środowiskowych. Eksploatacja powierzchniowa wymusza z kolei konieczność pozbawienia terenu szaty roślinnej łącznie z wierzchnią warstwą gleby oraz zalegających pod nią skał luźnych. Skutkuje to całkowitym odkryciem terenu, a co za tym idzie również migracją zdecydowanej większości populacji zwierząt na tereny sąsiednie. Degradacja terenu następuje stopniowo, w związku z czym przedstawiciele świata zwierząt zamieszkujący ten teren mają czas na znalezienie nowych siedlisk oraz terenów łownych i lęgowych w sąsiednich lasach, łąkach, pastwiskach oraz na gruntach rolnych. Należy podkreślić, że na terenie odkrywki mogą znaleźć schronienie inne gatunki roślin i zwierząt przystosowane do życia w takim środowisku np. sucholubne trawy rosnące na hałdach czy jaskółki brzegówki zakładające gniazda m.in. w skarpach powstałych w wyniku eksploatacji powierzchniowej. Po zakończeniu eksploatacji oraz procesu rekultywacji, stopniowo wraz z sukcesywnym, zarastaniem terenu przez roślinność niską i wysoką, nastąpi powolny napływ poszczególnych gatunków zwierząt.

- różnorodność biologiczna – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego spowoduje krótkotrwale negatywne skutki występujące w trakcie procesu inwestycyjnego w wyniku rozwoju planowanych funkcji związanych z zabudową (miejscowe usunięcie wierzchniej warstwy gleby i niskiej szaty roślinnej). W perspektywie długoterminowej spowoduje wzbogacenie terenu o nowe obszary zieleni tworzonej na powierzchniach biologicznie czynnych, dla których określono minimalny wskaźnik w zależności od funkcji terenu - pojawiają się nowe siedliska (zielenć urządzona, zalesienia) a także nowe siedliska leśne i wodne w wyniku rekultywacji wyrobisk. Ponadto ochronie podlega istniejąca zielenć wiejska (zadrzewienia i zakrzewienia), zachowane zostaną łąki oraz dzięki zalesieniom łącznikowym zwiększona zostanie powierzchnia i zwartość kompleksów leśnych. Pozwoli to na utrzymanie zróżnicowania fauny i flory na poziomie nie niższym niż istniejący. Ochronie wartości przyrodniczych podlegają cieki, kanały z terenami przyległymi, tereny podmokłe i użytki zielone (m.in. poprzez kształtowanie lokalnych ciągów ekologicznych), które charakteryzuje wysoki stopień naturalność szaty roślinnej oraz różnorodność zbiorowisk i bogactwa gatunkowego flory i fauny. W wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego nie przewiduje się bezpośredniego oddziaływania na siedliska chronione – tereny rozwojowe zajmują agrocenozy.
- wody powierzchniowe, jednolite części wód powierzchniowych (JCWP): realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie powinna w istotny sposób wpłynąć na stan czystości wód powierzchniowych przy zastosowaniu się do zasad dotyczących głównie racjonalnego gospodarowania zasobami

wodnymi, tworzenia warunków pełnej dostępności do dobrej jakości wody wszystkim mieszkańcom, zapewnianie standardów jakościowych zgodnych z wymaganiami norm krajowych i europejskich a także budowę sieci wodociągowej na terenach rozwojowych. Przewidywany rozwój obszarów zainwestowania, narzuca odpowiednie rygory i konieczność podejmowania szerszych działań, prowadzących do uregulowania stanu odprowadzania ścieków w sposób bezpieczny dla środowiska i zgodny z wymaganiami jego ochrony na wszystkich zagospodarowanych terenach gminy. W przypadku realizacji na terenie gminy zbiornika wodnego pełniącego funkcje retencyjne i rekreacyjno-estetyczne zmianie ulegną niewątpliwie stosunki wodne. Zwiększą się zasoby wody, której wykorzystanie możliwe będzie do uzupełniania rosnącego zapotrzebowania na wodę (np. w rolnictwie poprzez nawadnianie przesuszonych gleb), wyrównywania przepływów w cieku dzięki kierowaniu falą wezbraniową oraz do zapewnienia mieszkańcom atrakcyjnych warunków do wypoczynku i rekreacji.

Analiza i ocena zapisów projektu planu ogólnego na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP):

Ustalone w projekcie planu ogólnego przeznaczenie oraz delimitacja stref planistycznych mają na celu ochronę wód powierzchniowych przed degradacją i zanieczyszczeniem. Gmina Rzeczyca posiada dobrze rozbudowany system wodociągowy. Zapisy planu ogólnego, którym jednym z założeń jest usankcjonowanie rozwoju zabudowy, co w przyszłości ma ułatwić gminom proces kanalizacji poszczególnych miejscowości w gminie umożliwią uporządkowanie gospodarki ściekowej.

Dla nowych przedsięwzięć inwestycyjnych na terenach działalności gospodarczej należy stosować maksymalną retencję. Wody opadowe z terenów przemysłowo-usługowych oraz innych powierzchni potencjalnie zanieczyszczonych powinny być poddane oczyszczeniu w celu usunięcia piasku, zawiesin i zanieczyszczeń ropopochodnych.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy obligatoryjnie wprowadzać zapisy mające na celu ochronę wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami.

Ocena możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” dla zidentyfikowanych części wód powierzchniowych: biorąc pod uwagę charakterystykę JCWP „Olszówka”, „Luboczanka”, „Pilica od Wolbórki do Drzewiczki”, „Rylka”, „Rokitna”, w granicach których znajduje się teren gminy ujęty w opracowaniu (tj. typ, status, oceny stanu i ryzyka, a także derogacje) i ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego należy stwierdzić, że nie nastąpi pogorszenie JCWP, a w rezultacie cele środowiskowe ujęte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” nie będą zagrożone;

- wody podziemne, jednolite części wód podziemnych (JCWPd): realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie powinna w istotny sposób wpłynąć na stan czystości wód podziemnych przy zasto-

sowaniu się zasad dotyczących głównie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, tworzenia warunków pełnej dostępności do dobrej jakości wody wszystkim mieszkańcom, zapewnianie standardów jakościowych zgodnych z wymaganiami norm krajowych i europejskich a także budowę sieci wodociągowej na terenach rozwojowych. Przewidywany rozwój obszarów zainwestowania, narzuca odpowiednie rygory i konieczność podejmowania szerszych działań, prowadzących do uregulowania stanu odprowadzania ścieków w sposób bezpieczny dla środowiska i zgodny z wymaganiami jego ochrony na wszystkich zagospodarowanych terenach gminy. Powiększenie terenów zainwestowania, a co za tym idzie także zwiększony pobór wody pitnej z warstw wodonośnych znajdujących się pod ziemią nie wpłynie negatywnie na ich zwierciadło. Wielkość nowych terenów, przewidzianych do uruchomienia inwestycyjnego nie rodzi obawy nadmiernego wykorzystywania wody, które mogłoby spowodować powstanie leja depresyjnego, groźnego dla istniejącej równowagi w środowisku. W wyniku eksploatacji powierzchniowej narażone na zanieczyszczenia są wody podziemne. Usunięcie wierzchniej warstwy gleby oraz skały luźnej pozbawia wody podziemne na tym obszarze określonej miąższości naturalnej ochrony filtracyjnej. W zależności od głębokości zalegania pierwszego poziomu wodonośnego, zalegające nad nim warstwy skalne mogą być wystarczające dla odpowiedniej filtracji, ale również ich miąższość może być na tyle mała, aby wody opadowe wraz ze wszystkimi nieczystościami zebranymi z powierzchni gruntu infiltrowały do poziomów wodonośnych, pogarszając stan czystości wód. Należy jednak podkreślić, że działalność eksploatacyjna nie powinna odgrywać większego wpływu na stan czystości wód podziemnych. Poza ewentualną możliwością wystąpienia zanieczyszczenia wód podziemnych, innym problemem jest możliwość obniżenia lustra wód podziemnych. Uzależnione jest to od głębokości ich zalegania oraz od planowanej głębokości odkrywki. W przypadku przecięcia przez odkrywkę poziomów wodonośnych, może nastąpić obniżenie zwierciadła wód podziemnych. Zmiana stosunków wodnych może mieć charakter miejscowy i zmienny w zależności od warunków atmosferycznych, przemieszczania się prac oraz czasu trwania prac.

Analiza i ocena zapisów projektu planu ogólnego na jednolite części wód podziemnych (JCWPd):

Ustalone w projekcie planu ogólnego przeznaczenie i delimitacja stref planistycznych starają się chronić wody podziemne przed degradacją i zanieczyszczeniem. Gmina jest w pełni zwodociągowana. Gminne ujęcia wód podziemnych są pod stałym nadzorem, podobnie jak korzystanie z zasobów wód podziemnych, których ochrona odbywa się m. in. poprzez stosowanie rygorów określonych w decyzjach zasobowych i pozwoleniach wodnoprawnych.

Dla nowych przedsięwzięć inwestycyjnych na terenach działalności gospodarczej należy stosować maksymalną retencję. Wody opadowe z terenów przemysłowo-usługowych oraz innych powierzchni potencjalnie zanieczyszczonych powinny być poddane oczyszczeniu w celu usunięcia piasku, zawiesin i zanieczyszczeń ropopochodnych.

Na etapie sporządzania miejscowych planów należy obligatoryjnie wprowadzać zapisy o charakterze proekologicznym i ochronnym w stosunku do wód podziemnych, np.

- zakaz budowy ujęć własnych,
- zakaz odprowadzenia nieoczyszczonych ścieków wprost do gruntu,
- wskaźniki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do systemu kanalizacji nie mogą przekraczać norm określonych w przepisach o jakości ścieków wprowadzanych do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych lub w przepisach lokalnych,
- do czasu faktycznej rozbudowy kanalizacji sanitarnej i zapewnienia możliwości podłączenia do niej dopuszcza się stosowanie atestowanych zbiorników bezodpływowych (z uwzględnieniem przepisów odrębnych) tylko, jako rozwiązań tymczasowych,
- wody opadowe z utwardzonych powierzchni i innych powierzchni potencjalnie zanieczyszczonych należy oczyszczać przed wprowadzeniem do odbiornika z piasku, błota i zanieczyszczeń ropopochodnych na odpowiednich urządzeniach podczyszczających, lokalizowanych w granicach odwadnianych terenów na wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi należy uzyskać pozwolenie wodnoprawne.

Ocena możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” dla zidentyfikowanych części wód podziemnych: biorąc pod uwagę charakterystykę nr 73 (JCWPd), nr 63 (JCWPd), w granicach, której znajduje się teren gminy ujęty w opracowaniu (tj. właściwości fizyczne i chemiczne, oceny ryzyka ilościowego oraz chemicznego, a także derogacje) i ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego należy stwierdzić, że nie nastąpi pogorszenie JCWPd, a w rezultacie cele środowiskowe ujęte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” nie będą zagrożone.

- powietrze – uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych, jak też eksploatacja wyrobisk odkrywkowego, a co za tym idzie zwiększenie ruchu kołowego wpłynie na stan powietrza poprzez emisję zanieczyszczeń do atmosfery. W planie ogólnym uwzględniono duże tereny produkcyjno-usługowe które w zależności od prowadzonej działalności gospodarczej w różny sposób będzie wpływać na jakość powietrza. W celu zminimalizowania potencjalnie negatywnych oddziaływań, każdy podmiot będący źródłem zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery jest zobligowany do przestrzegania uregulowań prawnych (przepisy szczegółowe, w tym normy emisyjne). Nie przewiduje się znaczących odkształceń parametrów jakości powietrza;
- powierzchnię ziemi i gleby – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego wpłynie negatywnie na stan powierzchni ziemi i gleby w miejscach przeznaczonych dla rozwoju zainwestowania – wyrównywanie terenów związane z pracami budowlanymi, wykopy fundamentowe pod nowymi budynkami i ciągami komunikacyjnymi, eksploatacja powierzchniowa, proces unieczynnienia gleb – są procesami nieodłącznie związanymi z uruchomianiem nowych inwestycji. Przekształcenia zwią-

zane z eksploatacją kopalin spowodują naruszenie próchniczej warstwy gleby, stabilności ekosystemów glebowych, zniszczenie pokrywy glebowo – roślinnej oraz trwałe naruszenie hipsometrii terenu. W wyniku prac eksploatacyjnych może wystąpić erozja wodna – proces niszczenia powierzchniowych warstw gleby na zboczach polegający na wymywaniu i unoszeniu cząsteczek gleby przez spływające wody;

- ekosystemy i krajobraz – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego spowoduje zmianę istniejącego na części obszaru gminy krajobrazu antropogenicznego z typu rolniczego (pól uprawnych) na krajobraz zabudowany. Pojawienie się zieleni urządzonej, wkomponowanej i nawiązującej do istniejącego krajobrazu naturalnego będzie korzystną zmianą zarówno pod względem krajobrazowym jak i estetycznym. Ochronie podlega krajobraz naturalny; typem środowiska, który charakteryzuje wysoki stopień naturalność szaty roślinnej oraz różnorodność zbiorowisk i bogactwa gatunkowego flory i fauny są środowiska wodne i podmokłe, w tym bagna i torfowiska, starorzecza i obniżenia terenowe

z roślinnością wodną i szuwarową. Najbardziej wartościowe ekosystemy zostały jednak określone jako strefa otwarta SO z zakazem zabudowy. Dzięki wyznaczeniu obszarów uzupełniania zabudowy (OUZ) nowa zabudowa mieszkaniowa będzie ograniczona do istniejących ciągów zabudowy uzupełniając w nich luki, co zminimalizuje negatywny wpływ powstawania nowej zabudowy na krajobraz i ekosystemy.

- klimat – projekt planu ogólnego nie będzie miał wpływu na ponadlokalne warunki klimatyczne gminy. Nie wystąpi również znaczące oddziaływanie zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektu planu ogólnego. W wyniku przeprowadzonych zmian dojdzie jedynie do zaburzeń ogólnego przewietrzania w miejscach powstawania nowej zabudowy. Mogą też powstać lokalne anomalie związane z odkrywką i hałdami. Planowanymi obiektami przestrzennymi, które mogą mieć korzystny wpływ na omawiany komponent środowiska przyrodniczego są zbiorniki wodne oraz dolesienia, których realizacja jest możliwa w strefie otwartej (SO);
- zasoby naturalne – dopuszcza się eksploatację obecnie eksploatowanych i rozpoznanych złóż a także według wniosków władz gminy, firm i osób fizycznych zabezpieczono strefy górnicze które w przyszłości mogą udokumentować nowe złoża i uzyskać koncesje eksploatacji;
- zabytki i dobra materialne – projekt planu ogólnego nie będzie miał negatywnego wpływu na zabytki i dobra kultury współczesnej, pozostają one w dotychczasowym użytkowaniu z możliwością zmiany funkcji w ramach określonych profili funkcjonalnych w strefach planistycznych;

Przewidywane przekształcenia środowiska na skutek realizacji sformułowanych ustaleń w projekcie planu ogólnego będą się wiązać z niżej wymienionymi rodzajami oddziaływań:

- bezpośrednie: zmiana krajobrazu na krajobraz zurbanizowany i przemysłowy, hałas komunikacyjny, emisje pyłowo-gazowe energetyczne i z silników pojazdów, zmiana stosunków wodnych

- (osuszanie w wyniku budowy systemów infrastruktury technicznej), zniszczenie warstwy gleby biologicznie czynnej (zabudowa techniczna);
- pośrednie i wtórne: presja na tereny przyległe - świat roślinny i zwierzęcy (przenikanie roślinności synantropijnej w roślinność naturalną i półnaturalną w sąsiedztwie zabudowy), ingerencja w strukturę ekologiczną, zmiana warunków siedliskowych, różnorodności biologicznej i dynamiki populacji, czystsze powietrze poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (elektrownie słoneczne), ochrona wód gruntowych – uporządkowana gospodarka ściekowa, poprawa stosunków wodnych i wzrost bioróżnorodności – zalesianie i zieleń urządzona, zmiana stosunków wodnych przy eksploatacji kopalin, poprawa powiązań ekologicznych w przypadku zalesień łącznikowych oraz przez utrzymanie przestrzeni otwartej kształtowanej w ramach ciągów ekologicznych,
 - skumulowane: jednoczesny wpływ na wszystkie elementy środowiska: stosunki wodne, morfologię terenu, krajobraz, świat roślinny oraz zwierzęcy, warunki higieny atmosfery (np. w trakcie budowy) oraz wspólne oddziaływanie z innymi przedsięwzięciami – połączone działanie skutków analizowanych przedsięwzięć (zabudowy mieszkaniowej, usługowo – produkcyjno – składowej, eksploatacji kopalin, lokalizacji elektrowni słonecznych) i innych działań (głównie funkcjonowanie istniejącej zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej, usługowej, komunikacji i eksploatacji kopalin) powyższe spowoduje wzrost ładunków zanieczyszczeń do środowiska w stosunku do planowanych przedsięwzięć w ramach określonych stref planistycznych. W konsekwencji realizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej i usługowo – produkcyjno – składowej nastąpi też rozbudowa układu drogowego i sieci infrastruktury. Zakłada się, że zastosowane rozwiązania techniczne i zasady zagospodarowania w zakresie urządzeń chroniących środowisko zminimalizują wpływy na jakość wód, atmosfery, świat roślinny i zwierzęcy;
 - krótkoterminowe: hałas i wibracje spowodowane pracą sprzętu budowlanego (zabudowa, eksploatacja kopalin), pylenie przy procesach wydobywczych,
 - średnioterminowe i długoterminowe: hałas komunikacyjny, przemysłowy, emisje pyłowo-gazowe ze środków transportu i energetyczne, ład przestrzenny poprzez udostępnienie prawnie przygotowanych terenów – w tym ukierunkowany ruch turystyczny, wzrost znaczenia elementów roślinnych krajobrazu (zieleń urządzona na powierzchniach biologicznie czynnych, zalesienia), wprowadzenie nowych gatunków roślin i zwierząt - synantropizacja;
 - stałe i chwilowe: hałas komunikacyjny, przemysłowy (elektrownia wiatrowa), emisje pyłowo-gazowe ze środków transportu i energetyczne, zmiana krajobrazu (elektrownie solarne),
 - pozytywne: uporządkowanie przestrzeni i wyznaczenie maksymalnego zasięgu rozwoju jednostek osadniczych, ograniczenie spływu substancji biogennych, większa bioróżnorodność (nowe nasadzenia), konwersja źródeł energii, uporządkowana gospodarka ściekowa, na zdrowie ludzi - zapewnienie kontaktu z zielenią w miejscu zamieszkania;

- negatywne: geomechaniczne przekształcenie części terenu - zabudowa techniczna i eksploatacja kopalni, fragmentaryczna zmiana charakteru krajobrazu.

Ocena wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na obszary sieci Natura 2000: OSO „Dolina Pilicy” i SOO „Dolina Dolnej Pilicy”

obszary Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 to spójny system obszarów chronionych wyznaczonych na obszarze Unii Europejskiej na podstawie zapisów Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej. Celem tworzenia sieci jest umożliwienie zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków uznanych za ważne dla Wspólnoty we właściwym stanie ochrony (w ich naturalnym zasięgu) lub tam gdzie jest to stosowne – odtworzenie takiego stanu. Podstawową zasadą ochrony stosowaną na obszarach Natura 2000 jest zasada niepogarszania stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wynikająca z treści art. 6 ust. 2 Dyrektywy Siedliskowej. Na obszarach Natura 2000 dozwolone jest prowadzenie dowolnego typu przedsięwzięć, pod warunkiem, że ich realizacja nie prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla ochrony których wyznaczono dany obszar, ani do innych form negatywnego wpływu na te gatunki. Zgodnie z art. 6 ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej, każdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zagospodarowania terenu, ale które może na nie w istotny sposób oddziaływać, zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami, podlega odpowiedniej ocenie jego skutków dla danego terenu z punktu widzenia założeń ochrony.

Na obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Realizacja przedsięwzięć, które mogą wywierać znaczący wpływ negatywny na stan siedlisk i gatunków chronionych na obszarze Natura 2000 może być dopuszczalna tylko w wyjątkowych przypadkach i wobec braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli spełnione są przesłanki opisane w art. 6 ust. 4 Dyrektywy siedliskowej oraz pod warunkiem wykonania działań kompensujących (kompensacji przyrodniczej), zapewniających właściwe funkcjonowanie i spójność całej sieci Natura 2000 (tzn. w pełni lub z nawiązką rekompensujących straty siedlisk i/lub gatunków, jakie nastąpią w związku z realizacją przedsięwzięcia). W przypadku realizacji przedsięwzięcia innego niż mogące oddziaływać znacząco na środowisko winno się wnikliwie rozważyć przed wydaniem decyzji lub przyjęciem zgłoszenia jego realizacji, czy może ono potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

Na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Na terenie gminy Rzeczyca znajdują się obszary Natura 2000 w postaci „OSO Dolina Pilicy” oraz „SOO Dolina Dolnej Pilicy”. Podczas wyznaczania stref planistycznych brano pod uwagę wszelkie ograniczenia wynikające z tego tytułu. W projekcie planu ogólnego na obszarach Natura 2000 przestrzenie, w których możliwa jest zabudowa (strefy planistyczne SJ, SU, SP, SI, SN) ograniczono do terenów określonych w zmianie Studium uikzp z 2021r., wniosków władz gminy i aktualnym zagospodarowaniem.

Charakterystyka rodzajów oddziaływań mogących wynikać z realizacji ustaleń planu na cele (zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt) i przedmiot ochrony (ptaki) obszaru NATURA 2000:

- bezpośrednie: penetracja turystyczna w okresie lęgowym ptaków - płoszenie, zmniejszenie się arealu agrocenoz i nieużytków w obszarze wpływu na Naturę 2000,
- pośrednie i wtórne: penetracja turystyczna - wydeptywanie, zmniejszenie zwarcia roślinności, zmiana warunków siedliskowych, emisje pyłowo-gazowe, zanieczyszczenie wód,
- skumulowane: jednoczesny wpływ na wszystkie elementy środowiska: stosunki wodne, morfologię terenu, krajobraz, świat roślinny oraz zwierzęcy, warunki higieny atmosfery oraz wspólne oddziaływanie z innymi przedsięwzięciami – połączone działanie skutków analizowanych przedsięwzięć i innych działań (głównie funkcjonowanie i realizacja zabudowy w sąsiedztwie) powyższe spowoduje wzrost ładunków zanieczyszczeń do środowiska w stosunku do planowanych pojedynczych przedsięwzięć. W konsekwencji realizacji zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej jednorodzinnej nastąpi też rozbudowa układu drogowego i sieci infrastruktury. Działania te spowodują utratę miejsc żerowania gatunków w znaczącej większości pospolitych,
- krótkoterminowe: płoszenie,
- średnioterminowe i długoterminowe: emisje pyłowo-gazowe ze środków transportu i energetyczne, pojawienie się (przenikanie) nowych gatunków roślin i zwierząt związanych z siedzibami ludzkimi, niska udatność lęgów w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego i spowodowana przez drapieżniki, utrzymanie istniejących zadrzewień i wprowadzenie nowych gatunków roślin i zwierząt spowoduje wzrost bioróżnorodności,
- stałe i chwilowe: płoszenie ptaków,
- pozytywne: ograniczenie spływu substancji biogenych (uporządkowana gospodarka ściekowa), większa bioróżnorodność (nowe nasadzenia – zieleń urządzona), pozostawienie obszaru Natura 2000 i starorzeczy w dotychczasowym użytkowaniu – zachowanie siedlisk, ograniczenie zabudowy do agrocenoz,

- negatywne: zaniechanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk, nieznaczna fragmentacja siedlisk w obszarze wpływu na obszar Natura 2000 - zabudowa techniczna, penetracja turystyczna - możliwe zmniejszenie udatności lęgów, fragmentaryczna zmiana charakteru krajobrazu.

Środki łagodzące

Wszystkie elementy związane ze rozwojem zabudowy, czyli wzrost odpadów, emisji zanieczyszczeń do atmosfery, hałasu komunikacyjnego, są elementami, które mogą zostać zminimalizowane poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowych obszarów. Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, stosowanie proekologicznych nośników energii, segregacja i właściwa utylizacja odpadów, uporządkowana gospodarka ściekowa, niezakłócanie okresu lęgowego ptaków jak również wyważone korzystanie ze środowiska, a rekreacja i turystyka tylko na terenach i szlakach ściśle do tego przeznaczonych nie zakłóci funkcjonowania obszarów Natury 2000. Z przedstawionego powyżej opisu wynika, że wpływ realizacji założonych w projekcie planu ogólnego w gminie Rzeczyca będzie w zasadzie niewielki, a jego skala mało istotna dla zasobów przyrodniczych.

Cenne siedliska związane ze starorzeczem (SOO siedlisk) pozostawiono w dotychczasowym użytkowaniu, zapewniono łączność ekologiczną pomiędzy siedliskami poprzez optymalizację wielkości zabudowy i wyznaczenie korytarzy ekologicznych (przerwy w zabudowie). Także uporządkowana gospodarka ściekowa i ciepła, zachowanie dotychczasowego użytkowania na terenach potencjalnego zagrożenia powodziowego zapewni integralność (w tym dobrą kondycję) obszarom naturalnym. W otoczeniu ostoji nie projektuje się bowiem lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Jedynym, ważnym, potencjalnym zagrożeniem jest zwiększenie zabudowy wielofunkcyjnej związanej z rekreacją, mieszkalnictwem, produkcją, oczyszczaniem ścieków i wypoczynkiem oraz związany z tym wzrost zużycia energii do ogrzewania oraz produkcja ścieków sanitarnych. Dlatego w ramach polityki rozwoju infrastruktury technicznej założono stosowanie proekologicznych nośników energii, bezpieczne dla środowiska sposoby utylizacji ścieków.

Natomiast turystyka i rekreacja na tym terenie powinna być prowadzona jedynie w miejscach i na szlakach, ściśle wyznaczonych do tego celu.

Analiza oddziaływania polityki przestrzennej na obszary Natura 200

Odnosząc się do art. 33 ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody przeanalizowano kierunki zagospodarowania pod kątem zakazu podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których wyznaczono obszar, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z zaprzestaniem gospodarki rolnej na słabych glebach, które wymagały nawożenia, ograniczone zostaną spływy z pól, przyczyniające się do eutrofizacji cieków. W obszarze oddziaływania Natury 2000 zmniejszeniu ulegnie użytkowanie terenów w postaci agrocenoz, nieużytków, ugorów – zmieniają one jednak swój skład florystyczny ze względu na odłogowanie gruntów. Dla wielu siedlisk (w ramach łąk i pastwisk) warunkiem ich utrzymania jest kontynuacja prowadzenia dotychczasowego ich użytkowania na odpowiednim poziomie, zaniechanie prowadzi do ekspansji gatunków drzewiastych – następuje zmiana składu florystycznego siedliska, a co za tym gatunków fauny. Na przedmiotowym terenie nie są realizowane programy rolnośrodowiskowe, które pozwoliłyby na tradycyjne użytkowanie gruntów. Zaproponowane zagospodarowanie uwzględnia chłonność środowiska, z którego na terenie gminy Rzeczyca może korzystać znaczna grupa osób ok. 31785 (wskaźniki chłonności na podstawie powierzchni lasów przy założeniu 15 osób/ha).

Analiza oddziaływania polityki przestrzennej w zakresie możliwości wpływania negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000

Oddziaływanie na gatunki chronione - problem ten może być rozwiązany poprzez odpowiednie zapisy w planie ochrony Obszaru Natura 2000 – zaproponowane przez RDOŚ zapisy zostały uwzględnione w projekcie planu w ramach zasad ochrony środowiska przyrodniczego. Wskazane są tereny z ograniczeniem dostępu ludzi w okresie lęgowym. Określone w planie tereny rozwoju zabudowy mają znaczenie dla ptaków głównie jako miejsca żerowania, w mniejszym zakresie lęgowe (np. gąsiorek gniazduje wzdłuż dróg i rowów, świergotek na terenach nieużytków i ruderalnych) - pojawiają się gatunki średnio liczne, pospolite, dla których miejscem występowania jest cały kraj. Określona polityka przestrzenna w zakresie ekstensywnej zabudowy nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Analiza oddziaływania polityki przestrzennej w zakresie możliwości pogorszenia integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami

Planowane zagospodarowanie nie wpłynie negatywnie na zachowanie integralności obszarów naturalnych, ich spójność i powiązania w sieci obszarów chronionych – tereny potencjalnej zabudowy są kontynuacją terenów zabudowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązującym Studium. Zastosowano też optymalizację wielkości zespołów zabudowy i przerwy w układzie osadniczym celem umożliwienia migracji gatunków między kompleksami lasów, starorzeczami, a korytem rzeki Wisły.

W celu minimalizacji zagrożeń – oddziaływania na obszar Natura 2000 przyjęto parametry zagospodarowania: niską intensywność zagospodarowania, wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, uporządkowaną gospodarkę ściekową, przyjazne dla środowiska technologie grzewcze, odległość zabudowy od cieków, lasów, zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Analiza oddziaływań skumulowanych wykazała, że biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- zmiany, jakie zajdą w środowisku w sposób nieunikniony, nawet jeśli przedsięwzięcie nie dojdzie do skutku (zubożenie zbiorowisk roślinnych z rosnącym udziałem zbiorowisk segetalnych bądź ruderalnych, nawożenie gruntów mające udział w procesach eutrofizacji pobliskich wód powodowanych wpływem pierwiastków biogenych z pól) prowadzi też do niekorzystnych zmian jakościowych i ilościowych roślinności oraz zgrupowań zwierząt),
- stopień, w jakim zrealizowane działania przyczyniły się do ukształtowania obecnych warunków (sukcesywny rozwój ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej na analizowanych terenach nie powinno doprowadzić do zmniejszenia populacji gatunków),
- czas trwania – oddziaływanie będzie stałe (biorąc pod uwagę zdolność przystosowania się gatunków nie będzie znaczące),
- powierzchnia siedlisk potencjalnie ważnych dla żerowania gatunków nie zostanie zmniejszona,
- odporność elementu środowiska, który jest poddany oddziaływaniu – bardzo mała i mała (określona na podstawie jakości gleb),
- zastosowane środki łagodzące (stwarzanie form do migracji gatunków – przerwy w cokołach ogrodzeń, nasadzenia roślin gatunków rodzimych, optymalizacja wielkości zespołów zabudowy, duży wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej).

Lokalizacja ekstensywnej zabudowy wielofunkcyjnej związanej z rekreacją, mieszkalnictwem i wypoczynkiem w zwartej strukturze przestrzennej, terenów infrastruktury oraz niewielkich terenów sporu, rekreacji i turystyki nie będzie miała wpływu na integralność (dobra kondycja siedlisk i gatunków oraz zachowanie procesów ekologicznych, w tym niski stopień defragmentacji) obszaru Natura 2000.

Z wykonanej oceny skutków wpływu kierunków zagospodarowania dla obszaru NATURA 2000 wynika, że realizacja ustaleń planu nie pogorszy w istotny sposób stanu siedlisk przyrodniczych bytowania ptaków oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000, a także nie pogorszy integralności obszaru.

Możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko przyrodnicze

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Projekt planu ogólnego został sporządzony na podstawie analiz obecnego zagospodarowania, obowiązujących planów, ustaleń zawartych w obowiązującej zmianie Studium uikzp z 2021 r., wniosków mieszkańców, władz gminy i instytucji. Podczas jego sporządzania kierowano się zasadami zrównoważonego rozwoju i rozwiązania alternatywne były analizowane na tym etapie. Rozwiązania przedstawione w niniejszym projekcie uwzględniają w wyważony sposób potrzeby społeczne, ochrony środowiska, rozwoju gospodarczego i ograniczeń prawnych.

Możliwość ograniczenia negatywnych ustaleń projektu planu ogólnego należy upatrywać w nakłanianiu inwestorów do jak najbardziej restrykcyjnego stosowania się do ustaleń wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych sporządzonych dla terenu gminy (m.in. projektowany plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, opracowanie ekofizjograficzne) traktujących cele ochrony przyrody i krajobrazu jako priorytet.

Ustalone w projekcie planu strefy planistyczne i wskaźniki zagospodarowania i kształtowania poszczególnych terenów należy traktować jako zalecane minimum w procesie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego.

Ograniczeniem oddziaływania ustaleń planu na środowisko są przyjęte rozwiązania w zakresie sytuowania stref planistycznych i określonych w nich wskaźników zagospodarowania do zasobów i walorów środowiska przyrodniczego: tworzenie zwartej struktury jednostek osadniczych (głównie ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej), określenie dla stref planistycznych sytuowanych w obszarach chronionych wskaźników zagospodarowania dostosowanych do chłonności środowiska (np. niższych wartości powierzchni zabudowy i większego udziału powierzchni biologicznie czynnej), pozostawienie jako strefy otwartej SO terenów wrażliwych przyrodniczo, dolin rzek, kanałów, lasów, podmokłości.

5. **Rozwiązania alternatywne do projektu planu**

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Niniejszy projekt planu ogólnego określa jedynie kierunek przeobrażeń poszczególnych terenów, natomiast sama realizacja zapisów zawartych w ww. opracowaniu i ich skutek zależy przede wszystkim od stopnia zaangażowania w problemy ekologiczne gminy Rzeszyca władz samorządowych oraz samych inwestorów poprzez uściślenie zasad zagospodarowania określanych w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy. Zaproponowane w projekcie planu ogólnego rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenów, sposobu ich zagospodarowania gwarantują prawidłowe funkcjonowanie omawianego obszaru.

Alternatywnym rozwiązaniem w stosunku do projektu planu ogólnego byłoby niewprowadzanie proponowanych zmian w analizowanym obszarze, co jest niemożliwe ze względów formalnych - brak zaawaterzenia planu ogólnego skutkuje paraliżem inwestycyjnym poza obszarami określonymi w obowiązujących miejscowy planach.

W odniesieniu do pozostałych terenów, zwłaszcza elektrowni słonecznych, nie byłoby to rozwiązanie optymalne, bowiem jest to przeznaczenie uwzględniające działania proekologiczne.

Innym rozwiązaniem jest umożliwienie zmiany poszczególnych funkcji terenów z jednoczesnym wprowadzeniem zapisów zaosttrających kwestie proekologiczne (np. podwyższenie wskaźnika minimalnej

powierzchni biologicznie czynnej, czy obniżenie wskaźnika maksymalnej powierzchni zabudowy). Byłoby to korzystniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, lecz stałoby w sprzeczności z polityką funkcjonalno-przestrzenną gminy wyrażoną w dotychczas obowiązujących dokumentach.

Rozwiązaniem alternatywnym, które może zaistnieć, może być również niski stopień lub brak realizacji ustaleń zmiany Studium wynikający z dynamiki procesów społeczno - gospodarczych.

Przewidywane metody analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

6. Projekt planu ogólnego został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska. Realizacja ustaleń przedmiotowego projektu planu wymaga kontroli i oceny jakości poszczególnych elementów środowiska. Do kontrolowania i egzekwowania przestrzegania przepisów ochrony środowiska niezbędna jest wiarygodna wiedza o stanie środowiska, która jest zapewniana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W miarę potrzeb możliwe jest tworzenie lokalnych sieci monitoringu zapewniających śledzenie i kontrolowanie wpływu najbardziej szkodliwych punktowych lub obszarowych źródeł zanieczyszczenia.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu są następujące:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę,
- prowadzenie rejestru decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- rejestrowanie wniosków o zmianę funkcji terenu,
- rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze,
- rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- ocena zgodności wydanych pozwoleń budowlanych z projektem planu,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, wzrostu/spadku lesistości),
- określenie powierzchni urządzonych terenów zieleni,
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego;

wykonywane raz na 4 lata.

Ponadto metoda analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu może polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów dokonanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji, np.:

- ocenie, jakości powietrza i stanu sanitarnego,
- ocenie, jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- badaniu i ocenie, jakości gleb,
- ocenie warunków i jakości klimatu akustycznego,
- ocenie systemu gospodarki odpadami;
- przeglądach ekologicznych w przedsięwzięciach mogących znacząco oddziaływać na środowisko; wykonywane w cyklach określonych w przepisach odrębnych.

Propozycja wskaźników służących analizie, jakości środowiska:

- zwodociągowanie obszaru gminy (%),
- długość sieci wodociągowej (km),
- liczba gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej (ilość, %),
- liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (ilość),
- powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej (km², %),
- jakość wody w sieci wodociągowej (klasa),
- liczba ujęć wody (szt.) i ich wydajność (ilość, m³/h),
- pobór wód na terenie gminy (tys. m³/rok),
- skanalizowanie obszaru gminy (%),
- długość sieci kanalizacyjnej (km),
- liczba gospodarstw podłączonych do kanalizacji (ilość, %),
- liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (ilość),
- powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacyjnej (km², %),
- gospodarstwa podłączone do kanalizacji (ilość, %),
- gospodarstwa wyposażone w bezodpływowe zbiorniki na nieczystości (szambo) (ilość, %),
- liczba przydomowych/indywidualnych oczyszczalni ścieków (szt.),
- ilość ścieków odprowadzanych z terenu gminy (tys. m³/rok),
- jakość wód Pilicy i Luboczanki,
- długość rowów melioracyjnych (km),
- powierzchnia zmeliorowana gminy (m²) i stan techniczny rowów melioracyjnych,
- wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz stanu imisji (liczba punktów pomiarowych, w których notowane są przekroczenia norm stężeń (Mg/rok)),
- liczba zmodernizowanych systemów ciepłowniczych (szt.),

- liczba instalacji ogrzewania wykorzystujących odnawialne źródła energii (energia wodna, wiatrowa, geotermalna, słoneczna, biomasy (szt.)) oraz jej udział w ogóle (%),
- liczba instalacji ogrzewania w oparciu o paliwa o niskim wskaźniku emisyjnym (szt.) oraz jej udział w ogóle (%),
- liczba instalacji ogrzewania w oparciu o źródła powodujące niską energię (węgiel kamienny) (szt.) oraz jej udział w ogóle (%),
- ilość wytwarzanych odpadów ogółem i na jednego mieszkańca (Mg/rok, kg/mieszkańca/rok),
- odsetek odpadów komunalnych składowany na wysypiskach (%),
- poziom odzysku odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów zawartych w odpadach komunalnych (%),
- ilość zestawów pojemników do segregacji (szt.),
- udział poszczególnych form użytkowania gruntu w stosunku do całkowitej powierzchni gminy (%),
- wskaźnik lesistości (%),
- liczba wyciętych/posadzonych drzew na terenie gminy (szt.),
- powierzchnia wyciętych/posadzonych krzewów na terenie gminy (m²),
- powierzchnia obszaru gminy objęta formami ochrony przyrody (%),
- liczba pomników przyrody w gminie (szt.),
- przyrost obiektów i terenów objętych prawną ochroną przyrody (szt., %),
- uciążliwość akustyczna autostrady A1 oraz drogi wojewódzkiej nr 716 na podstawie pomiarów zarządcy drogi lub WIOŚ (dB),
- liczba pojazdów korzystających z dróg (szt.) i ich przyrost (%),
- długość dróg gminnych (km),
- długość zmodernizowanych dróg gminnych (km),
- długość ścieżek rowerowych (km),
- liczba miejsc parkingowych na obszarze gminy (w tym sezonowych obsługujących ruch turystyczny) (szt.),
- ilość stacji bazowych telefonii komórkowych (szt.),
- udział gospodarstw posiadających atesty ekologiczne w ogólnej liczbie gospodarstw (%),
- powierzchnia terenu zrehabilitowanego, rekultywowanego (m²),
- ilość akcji ekologicznych (szt.),
- liczba wniosków złożonych do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o udzielenie pomocy finansowej (w tym o przyznanie promes dofinansowania).

Systematyczna kontrola stanu i funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w gminie oraz rygorystyczne egzekwowanie wymogów prawnych w tym zakresie w znaczącym stopniu ograniczy oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko gruntowo-wodne oraz na tereny sąsiednie. Za

monitoring poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialny jest przede wszystkim Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Dane z zakresu ochrony przyrody zapewniają Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych. Jednostkami wspomagającymi zapewniającymi informacje są m.in. urzędy wojewódzkie, starostwa powiatowe, zarządy dróg, instytucje związane z gospodarką wodną (m.in. RZGW, IMGW) i inne. Wyniki badań prowadzonych przez w/w instytucje są powszechnie dostępne w raportach przez nieopracowanych.

Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub innych dostępnych źródeł należy pamiętać, że muszą się one odnosić do analizowanego obszaru – w tym przypadku granic gminy Rzeczyca.

Ponadto zgodnie z art. 55 ust. 3. pkt 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157) monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko zobowiązany jest prowadzić organ opracowujący projekt dokumentu – wójt gminy Rzeczyca.

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

7.

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może skutkować transgranicznym oddziaływaniem na środowisko w rozumieniu art. 104 i art. 105 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157) z uwagi na położenie analizowanego obszaru w środkowej części Polski, z dala od granic kraju. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko zależeć będzie od wysokości turbiny wiatrowej której możliwość lokalizacji uwzględnia się w obrębie Roszkowa Wola.

IV.STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] – tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157) dokument jakim jest projekt planu ogólnego wymaga przeprowadzenia odrębnego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko projektu ww. planu poprzedzoną uzgodnieniem jej zakresu i stopnia szczegółowości z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tomaszowie Mazowieckim oraz obwieszczeniem Wójta Gminy Rzeczyca o możliwości składania wniosków do sporządzanej prognozy.

Obecnie politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego w obszarze gminy Rzeczyca określa zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca zatwierdzone uchwałą Nr XXXII/221/2021 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 10 września 2021 r., które nie jest aktem prawa miejscowego i która stanowi czwartą edycję tego dokumentu planistycznego.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (z. U. z 2023 poz. 1688, z 2024 r. poz. 1824, z 2025 r. poz. 527, 1543, 1668, z 2026 r. poz. 781) bez planu ogólnego po 31 sierpnia 2026 r. nie będzie możliwe uchwalenie nowego lub zmiany obowiązującego miejscowego planu ani wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Więc sporządzenie planu ogólnego jest dla gminy konieczne.

Sporządzany obecnie plan ogólny gminy Rzeczyca, do którego Rada Gminy Rzeczyca przystąpiła uchwałą Nr VII/39/2024 z dnia 30 września 2024 r., po zatwierdzeniu będzie stanowić akt prawa miejscowego, który zastąpi dotychczasową ww. zmianę Studium uikzp z 2021 r.

Należy wskazać, iż forma i zapis tego projektu planu ogólnego wynika wprost z wymagań ww. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i jest znacząca różna od obowiązującego Studium uikzp z 2021 r.

Niemniej jednak ustalenia dotyczące przeznaczenia poszczególnych terenów (poza ograniczeniem terenów przeznaczonych dla funkcji mieszkaniowej i wyznaczeniem pojedynczych nowych terenów o innym przeznaczeniu) oraz ich wpływ na środowisko pozostają zasadniczo zgodne z polityką przestrzenną określoną w ww. zmianie Studium, wprowadzając tylko nieznaczne ww. zmiany wynikające z konieczności dostosowania do obowiązujących przepisów lub stanu faktycznego zagospodarowania oraz planowanych zamierzeń artykułowanych w zgłoszonych wnioskach.

Ze względu na nieznaczący upływ czasu od sporządzenia Studium uikzp - 2021 r. treść prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej dla potrzeb ww. studium, jest w zasadniczej mierze aktualna i została wykorzystana w niniejszym opracowaniu.

Niniejsza prognoza jest podzielona na trzy zasadnicze rozdziały, które dotyczą:

– informacji ogólnych na temat sporządzanego dokumentu, jego podstaw prawnych, przedmiotu i celu opracowania oraz materiałów wykorzystywanych przy sporządzaniu prognozy:

- przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca,
- zgodnie z obowiązującymi przepisami, głównym celem niniejszego opracowania – prognozy – jest zaprezentowanie społeczeństwu i organom opiniującym ww. projekt, zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi, jakie mogą wynikać z realizacji projektu planu ogólnego,
- celem prognozy jest rozpoznanie i ocena występujących elementów środowiska przyrodniczego, ocena skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska oraz wskazanie metod ich zmniejszania lub wykluczenia,
- zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na porównaniu funkcjonowania obszaru objętego opracowaniem pod względem ekologicznym w chwili obecnej, z funkcjonowaniem przewidywanym, jako skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego,
- niniejszą prognozę opracowano w oparciu o wymogi: ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157).

– analizy i oceny stanu istniejącego środowiska:

Przedstawiono istniejący stan środowiska uwzględniając położenie fizycznogeograficzne gminy, rzeźbę terenu, budowę geologiczną, surowce mineralne, warunki glebowe, warunki wodne (wody powierzchniowe i podziemne, zagrożenie powodziowe), warunki klimatyczne, szatę roślinną i świat zwierzęcy, walory krajobrazowe oraz powiązania przyrodnicze z otoczeniem. Uwzględniono istniejące obszary i obiekty środowiska objęte ochroną prawną, tj. obszary Natura 2000 OSO „Dolina Pilicy” i SOO Siedlisk „Dolina Dolnej Pilicy”, Spalski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, rezerwat przyrody „Żądłowice”, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

W prognozie uwzględniono również stan dziedzictwa kulturowego. Na terenie gminy Rzeczyca, zlokalizowane jest 8 obiektów o znacznych wartościach historycznych i kulturowych objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Nieco liczniej występują obiekty o znaczeniu regionalnym i lokalnym, które ze względu na swoje wartości kulturowe, zostały umieszczone w ewidencji prowadzonej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (8 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych i 8 obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji

zabytków) oraz w gminnej ewidencji zabytków (12 obiektów). Ponadto na terenie gminy Rzeczyca zostało udokumentowanych 141 stanowiska archeologicznych z czego 11 stanowisk nie posiada określonej lokalizacji. Stanowiska są datowane na różne okresy dziejowe.

Gmina Rzeczyca nie posiada na swoim terenie obiektów lub zespołów stanowiących dobra kultury współczesnej.

– projektowanego zagospodarowania:

Generalnie zdecydowana większość terenów inwestycyjnych wyznaczona w projekcie planu ogólnego została już wyznaczona w obowiązujących dokumentach – miejscowych planach i w zmianie Studium uikzp z 2021 r. Projekt planu ogólnego, poza częściowym zmniejszeniem powierzchni terenów mieszkaniowych, co wynika z konieczności dostosowania do wymogów aktualnie obowiązujących przepisów i odniesienia do prognozy demograficznej, adaptuje zdecydowaną większość przesądzeń wynikających z w/w dokumentów kształtujących przestrzeń gminy.

Zgodnie z polityką przestrzenną określoną w zmianie Studium uikzp z 2021 r. w strukturze przestrzennej gminy wyróżniono trzy podstawowe strefy:

- strefa zurbanizowana – obejmująca tereny zabudowy wiejskiej poszczególnych jednostek osadniczych (istniejącej i projektowanej), w tym: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zagrodową, usługową, aktywności gospodarczej, tereny obsługi komunikacji oraz infrastruktury technicznej. Do strefy tej należą również tereny zieleni urządzonej (parki, cmentarze), tereny usług oświaty oraz rekreacji i wypoczynku – w której winna być prowadzona polityka podnoszenia standardu życia mieszkańców i tworzenia warunków do rozwoju,
- strefa rozwoju – obejmuje tereny, na których planowana jest zmiana przeznaczenia dla potrzeb zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej, zagrodowej, z dopuszczeniem rekreacji indywidualnej - letniskowej), aktywności gospodarczej – w której winna być prowadzona polityka tworzenia warunków do rozwoju,
- strefa otwarta – w tym: doliny rzek w tym: doliny rzek Pilicy i Luboczanki, Strugi olszówki, cieku Olszówka wraz z obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Pilicy. Kompleksy leśne Lasów Państwowych Nadleśnictwa Spała, pozostałe lasy, tereny wykorzystywane rolniczo – grunty orne, łąki i pastwiska. Są to tereny związane z zachowaniem walorów przyrodniczych i ochroną istniejących kompleksów leśnych oraz terenów zieleni naturalnej, w których winna być prowadzona polityka uwarunkowana ekologicznie.

Na ich podstawie w projekcie planu ogólnego ustalono strefy planistyczne:

- **SW** – strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, obejmującą pojedyncze, niewielkie powierzchniowo tereny w obrębie: Rzeczyca i Bobrowiec,

- **SJ** – strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną obejmującą istniejące i wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, o największych powierzchniach w obrębie Rzeczyca, o mniejszych powierzchniach w obrębach: Gustawów, Lubocz, pojedyncze tereny w pozostałych obrębach stanowiące uzupełnienie zabudowy zagrodowej w większości obrębów na terenie gminy oraz tereny zabudowy jednorodzinnej z dodatkowym profilem zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej o dużych powierzchniach na terenie obrębów: Brzeziny, Grotowice i Łęg,
- **SZ** – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową zlokalizowane we wszystkich obrębach w formie przyulicznych ciągów zabudowy lub pojedynczych rozproszonych siedlisk występujących na terenie całej gminy, dla większych skupisk i ciągów zabudowy zagrodowej wprowadzono profil dodatkowy: usług;
- **SU** – strefę usługową w formie pojedynczych terenów, zlokalizowanych w większej liczbie na terenie obrębu Rzeczyca oraz pojedynczo w obrębach: Bartoszkówka, Bobrowiec, Brzozów, Glina, Gustawów, Kanice, Kawęczyn, Lubocz, Roszkowa Wola, Sadykierz i Zawady. Dla poszczególnych stref w zależności od rodzaju prowadzonej na nich działalności dodano profil dodatkowy: teren składów i magazynów,
- **SP** – strefy gospodarcze, obejmujące istniejące i planowane zakłady w obrębach: Bartoszkówka, Glina, Kanice, Rzeczyca, Sadykierz, Roszkowa Wola Kolonia. Dla stref gospodarczych wprowadzono profil dodatkowy: usług;
- **SR** – strefę produkcji rolniczej, obejmującą tereny produkcji w gospodarstwach rolnych towarzyszące zabudowie zagrodowej zlokalizowane prawie we wszystkich obrębach oraz pojedyncze tereny wielkotowarowej produkcji rolnej zlokalizowane w obrębach: Bartoszkówka, Brzozów, Gustawów i Roszkowa Wola w których dodano profil dodatkowy umożliwiający realizację inwestycji elektrowni słonecznej oraz z profilem dodatkowym biogazowni i elektrowni wiatrowej w obrębie Roszkowa Wola,
- **SI** – strefy infrastrukturalne, obejmujące tereny związane z obsługą techniczną gminy tj. istniejąca oczyszczalnia ścieków w obrębie Bartoszkówka i planowana w obrębie Lubocz, ujęcia wody w obrębie Grotowice, Jeziorzec i Sadykierz, PSZOK obrębie Rzeczyca, planowania hydrofitowa oczyszczalnia ścieków w obrębie Lubocz, kolejowa stacja przekaźnikowa w obrębie Roszkowa Wola oraz niewielkie tereny przeznaczone na infrastrukturę masztów telekomunikacyjnych w obrębie Gustawów i Rzeczyca,
- **SN** – strefy zieleni i rekreacji, obejmujące w tereny parków dworskich w miejscowości Bartoszkówka, Glina, Grotowice, Brzeziny, Rzeczyca, tereny zieleni urządzonej z usługami sportu i rekreacji oraz nauki i edukacji w obrębach Roszkowa Wola, Rzeczyca i Sadykierz, usług turystyki zlokalizowane pojedynczo na całej powierzchni gminy w obrębach: Brzozów, Glina, Grotowice, Łęg, Jeziorzec, Kanice, Kanice Kolonia, Kawęczyn i Zawady,

- **SC** – strefa cmentarzy, obejmująca tereny cmentarzy w obrębach: Brzozów, Jeziorzec i Rzeczyca,
- **SG** – strefy górnictwa, obejmujące obszary i tereny górnicze w obrębach: Glina, Kanice, Roszkowa Wola i Roszkowa Wola Kolonia, Wiechnowice i Zawady z profilami dodatkowymi: zieleni naturalnej, lasu i wód umożliwiające w przyszłości rekultywację terenów powyroboiskowych,
- **SO** – strefę otwartą obejmującą przede wszystkim tereny związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi i zachowaniem walorów przyrodniczych w dolinach rzek i cieków, lasy i zadrzewienia, łąki i pastwiska, grunty rolne z zakazem zabudowy oraz z dopuszczonymi instalacjami OZE obejmujące: istniejące i planowane elektrownie fotowoltaiczne w obrębach: Bartoszkówka, Brzozów, Jeziorzec, Kawęczyn, Lubocz, Łęg, Roszkowa Wola, Roszkowa Wola Kolonia, Rzeczyca, Sadykierz i Zawady,
- **SK** – strefy komunikacji, obejmujące drogę główną – drogę wojewódzką nr 726, drogi zbiorcze, teren komunikacji w postaci Parkingu w Rzeczy i Kanicach oraz teren kolejowy przebiegający przez obręby: Brzeg, Lubocz Jeziorzec, Roszkowa Wola, Roszkowa Wola Kolonia.
- potencjalnych skutków dla środowiska przyrodniczego ustaleń projektowanego zagospodarowania:
 - na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego nieznacznie zwiększy się emisja gazów i pyłów do powietrza, wzrost zanieczyszczenia powietrza będzie uzależniony od postępu urbanizacji i rodzaju stosowanych paliw grzewczych,
 - w ramach obszaru objętego projektem planu ogólnego będą wytwarzane odpady związane z pobytami ludzi, odpady związane z eksploatacją obiektów, odpady związane z funkcjonowaniem ewentualnej działalności usługowej,
 - rodzaj i poziom hałasu jest nierozdzielnie związany z postępowaniem urbanizacyjnym, największa uciążliwość akustyczna będzie związana z drogą wojewódzką nr 726 oraz terenem kolejowym. Hałas lokalny również zwiększy swoją uciążliwość, w wyniku rozwoju urbanizacyjnego gminy, z którym nierozdzielnie wiąże się rozwój lokalnego systemu komunikacyjnego,
 - ruch komunikacyjny będzie miał wpływ na emisję zanieczyszczeń produktów spalania paliw na tereny położone w ich bezpośrednim sąsiedztwie, na obszarze gminy nie przewiduje się lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie mogłoby przy respektowaniu przepisów powodować zanieczyszczenie gleby lub ziemi,
 - w związku z wykopami pod fundamenty nastąpi naruszenie wierzchniej warstwy gleby; lokalizacja zabudowy na obszarze objętym opracowaniem wpłynie zatem na naturalne ukształtowanie terenu, nie naruszając hipsometrii,
 - projektowane zagospodarowanie może wiązać się z emisją pól elektromagnetycznych – istniejące i nowe odcinki sieci elektroenergetycznych, urządzenia fotowoltaiczne,
 - realizacja ustaleń projektu planu ogólnego zmiany może wpłynąć na stan powierzchni ziemi i gleby – wyrównywanie terenów związane z pracami budowlanymi, wykopy fundamentowe pod

nowymi budynkami i ciągami komunikacyjnymi, proces unieczynnienia gleb – jest procesami nieodłącznie związanym z uruchamianiem nowych inwestycji,

- realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie powinna wpłynąć na stan wód powierzchniowych i podziemnych, jak również na klimat,
- przekształcenie terenów dziś otwartych, użytkowanych rolniczo na tereny zabudowane może wpłynąć negatywnie na szatę roślinną oraz zwierzęta na nich bytujące – np. zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, zabudowa, powstawanie ogrodzeń, skomunikowanie obszaru, degradacja obecnych siedlisk,
- projektowanie zagospodarowanie wpłynie na istniejące na danym obszarze ekosystemy i otaczający krajobraz – tereny otwarte zostaną częściowo zabudowane, dotyczy to głównie agrocenoz o średnich i słabych walorach agroekologicznych,
- możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko należy upatrywać w nakłanianiu inwestorów przez władze gminy do restrykcyjnego stosowania się do ustaleń wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych oraz przepisów ochrony środowiska oraz obligatoryjne wprowadzanie kolejnych ustaleń proekologicznych do planów miejscowych stanowiących uszczegółowienie ustaleń planu ogólnego.

W projekcie planu ogólnego utrzymano zrównoważony kierunek rozwoju przestrzennego gminy w okresie najbliższym, w perspektywie, jak również w okresie kierunkowym.

Planowane zmiany zagospodarowania, w zdecydowanej większości ustalone w dotychczasowej zmianie Studium uizkp nie wpłyną znacząco na stan środowiska. Wystąpi szereg czynników, które w różnym stopniu: bezpośrednim, pośrednim, wtórnym, skumulowanym, krótko-, średnio- i długoterminowym, stałym i chwilowym, pozytywnym i negatywnym oddziaływać będą na poszczególne elementy środowiska. Wpływ na zmiany zachodzące w środowisku będą miały inwestycje: rozbudowa zabudowy usługowej, produkcyjnej, magazynowej, składowej; zwiększona powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych; rozwój funkcji produkcyjnej, magazynowej, składowej, usługowej i terenów farm fotowoltaicznych.

Należy jednak wskazać, że na znacznej powierzchni gminy zachowuje dotychczasowe rolnicze użytkowanie, co przyczyni się do zapewnienia trwałości procesów przyrodniczych na obszarze zainwestowania gminnego oraz zapewni odpowiednie warunki klimatyczne i system przewietrzania.

Realizacja projektu planu ogólnego wiąże się z efektami gospodarczymi oraz ich skutkami powodowanymi w środowisku, powinna więc odbywać się w sposób ograniczający lub zapobiegający negatywnym skutkom planowanego rozwoju gminy na środowisko.

Inwestycje, szczególnie przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko (np. obejmujące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii farmy fotowoltaiczne), powinny zostać zrealizowane przy zastosowaniu wszelkich norm i obostrzeń zawartych w obowiązujących przepisach, tak, aby ich oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz na najbliższe sąsiedztwo było jak najmniejsze.

Oświadczenie

w trybie art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 670, 1097, 1157)

Oświadczam, iż jako osoba kierująca zespołem sporządzającym prognozę oddziaływania na środowisko sporządzoną dla projektu planu ogólnego gminy Rzeczyca spełniam wymogi wynikające z art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

dr inż. arch. Danuta Mirowska-Walas